

novinky z radnice

Foto: Elena Uršinyová

mesto Trnava ■ ročník XXI ■ číslo 1/12 ■ december 2010/január 2011 ■ Nepredajné!

Dar

Koniec roka sa nesie v znamení Vianoc. Symbolicky sa nádej nového začiatku, nového človeka prekrýva s končiacim sa rokom. Ten sa stáva minulosťou. Každý z nás vstúpil do tohto zdanlivého kolobehu, v ktorom je vďaka životu jedných možný život iných. Vždy aj súčasť minulosti, ktorá darovala prítomnosť, s nádejou na zajtrajšok. Obeta a láska vytvárajúce priestor pre druhého. Dar rozsvetujúci oči obdarovaného.

Chvíle, vďaka ktorým prekonávame ťažkosti dňa, bolesti tela i situácie odporujúce našej predstave zdravého rozumu.

Predstava a rozum sú formované spoločnosťou a dobou.

V čoraz svižnejšom tempe sa spoliehame viac na fakty ako na myslenie, viac na informácie ako na súvislosti. Je to rýchlejšie. Niet času na overovanie, ani na najbližších. Z očí do očí nahrádzame mobilmi, skypmi, facebookmi a veríme, že preklenieme priestor a dobehneme čas. Svojou mobilitou sa odtrháme od koreňov miesta, mesta i od spoločnosti nesúceho spoluzodpovednosť za svet. Stretnutia a spolky nahrádza sociálna sieť. Tečúce identity virtuálneho spoločnosti.

V ňom nenápadne, v prúde, mizne i druhý vo svojej celistvosti. Vieme o ňom už nie na základe žitého spoločnosti, ale na základe obrazu z televízie, monitoru počítača a zvuku mobilu či internetu. Obraz i zvuk sú vytrhnuté z celku a spracované do súboru vhodného na odoslanie. Z takto prijatej informácie si vytvárame vlastný nový obraz o politikoch a čoraz viac aj o blízkych. Reálny druhý ako komplexná bytosť sa vytráca. Zostávajú obrazy, o ktorých sme presvedčení, že reprezentujú iných.

Už to nie je druhý, s ktorým sme tradíciou, spoločnosťou či obcou prepojení poznaním skutkov, konaním a hľadaním východísk. Je to len viackrát spracovaný obraz či zvuk. Rýchlo miznúce stopy z nášho života čoraz rýchlejšie sa pohybujúcich obrázkov.

Druhý i jeho duch je neprítomný.

Ostáva bezduchý obraz a spoločnosť. A sviatky. Pred nami i za nami.

Necháme ich odplávať aj s možnosťou hľadať zdroje, ktoré nám rozžiaria oči?

Ide len o nostalgiu za detstvom a minulosťou? Nepocítili sme nikdy v hĺbke duše súlad života a nášho miesta v ňom? Nie, nesúviselo to s darčekom a čakáním. Spojený bol s otvorenosťou, ale i konkrétnym úsilím a námahou.

V práci i hľadaní porozumenia vlastnej kontinuity. V posune od čakania na dar k ochote obdarovať. Iného. Reálneho druhého. Nestraťme ich!

Poslanci schválili rozpočet mesta na budúci rok

Rozpočet mesta Trnavy na rok 2011 a viacročný rozpočet na roky 2011 – 2013 bol najdôležitejším bodom 25. riadneho zasadnutia Mestského zastupiteľstva mesta Trnavy, ktoré sa uskutočnilo v utorok 23. novembra v konferenčnej sále trnavskej radnice.

Rozpočet predpokladá príjmy na úrovni približne 53 mil. eur a výdavky na približne rovnakej úrovni. Rozdiel bude krytý prostriedkami z rezervného fondu, ktorý samospráva pravidelne vytvára. Na základe analýz Ministerstva financií SR sa predpokladá nárast výnosu z podielových daní o približne 3,5 mil. eur, bude to však závisieť od celkového vývoja ekonomiky, zamestnanosti a podobných ukazovateľov.

Ak by bol v prvom štvrtroku 2011 horší vývoj ekonomiky ako očakávajú zverejnené odhady MF SR a odborná verejnosť, na zabezpečenie finančnej stability hospodárenia mesta je navrhované viazať v 1. štvrtroku výdavky vo výške 5% ročného rozpočtu.

Samospráve sa v tomto roku podarilo zavedením elektronických aukcií ušetriť takmer 500 tis. eur a mesto Trnava patrí k najmenej zadlženým mestám na Slovensku. Miera zadlženosti je iba 3%. Toto číslo predstavuje pomer výšky splátok istiny a úrokov z úverov, ktoré mesto čerpá, k celkovým príjmom. Samospráva teda ročne potrebuje iba 3% svojich bežných príjmov použiť na splácanie úverov (zákonom stanovená hranica je 25%).

Mesto vďaka svojej finančnej stabilite zároveň čerpá výhodné bankové úvery, pri ktorých úroky nedosahujú ani 2%. V budúcom roku bude Trnava čerpať úver vo výške 1,2 mil. eur.

Mestskí poslanci schvaľovali aj návrh Všeobecne záväzného nariadenia, ktorým sa mení a dopĺňa VZN č. 346 o dani z nehnuteľností. Novelizácia tohto predpisu sa dotýka nehnuteľností nachádzajúcich sa v lokalite mestskej pamiatkovej rezervácie. Zastupiteľstvo tiež prerokovalo a schválilo Prevádzkový poriadok pohrebísk na území mesta Trnavy, ktorý sa vydáva na základe nového zákona.

Ďalším všeobecne záväzným nariadením bola v zmysle zákona určená výška dotácie na prevádzku a mzdy na žiaka základnej umeleckej školy, dieťa materskej školy a školského zariadenia so sídlom na území mesta Trnavy na rok 2011. Výška niektorých príspevkov sa môže v priebehu roka prehodnotiť podľa vývoja príjmov mesta plynúcich najmä z podielových daní.

Zastupiteľstvo sa zaoberalo aj Plánom kontrolnej činnosti Útvary hlavného kontrolóra mesta Trnavy do 30. júna 2011 a schválilo ho.

Poslanci vyhodnotili tiež aktuálne ročníky dvoch veľkých medzinárodných kultúrnych podujatí – Trnavskú bránu a Medzinárodnú spevácku súťaž Mikuláša Schneidera Trnavského, ktoré si vybudovali stabilnú pozíciu doma aj v zahraničí. V súvislosti so speváckou súťažou bude podľa vývoja rozpočtu zvážená možnosť usporadúvať ju ako bienále alebo trienále. Dobrofest, ďalšie z veľkých hudobných podujatí, ktoré sa konajú v Trnave, po zmene dramaturgie buduje svoju novú podobu a je predpoklad jeho ďalšieho vývoja.

Na záver rokovania poslanci mestského zastupiteľstva intenzívnym potleskom vyjadrili primátorovi Štefanovi Bošnjakovi uznanie za prácu, ktorú pre mesto počas svojho dlhoročného pôsobenia vykonal.

V SKRATKE

■ Veľvyslanci štátov Európskej únie v Trnave

Prijatie veľvyslancov štátov Európskej únie v Slovenskej republike sa uskutočnilo 9. novembra na trnavskej radnici. Stretnutie pokračovalo v Divadle Jána Palárika za účasti zástupcov mesta Trnava a Trnavského samosprávneho kraja a predstaviteľov vysokých škôl a univerzít. „Veľvyslancov zaujímala mimoriadne otázka rozvoja cestovného ruchu a to, čo môže Slovensko ponúknuť iným. Samozrejme, konštatovali sme aj veľké rezervy, ktoré máme v oblasti služieb, ale aj v oblasti infraštruktúry. Hovorili sme o otázkach zásobovania energiami, využívania obnoviteľných zdrojov, ochrane životného prostredia, diskutovali sme o všetkom, čo je dôležité, ako sú napríklad tranzitné koridory, ktoré by mohli viesť cez Slovensko,“ zhrnul témy rokovania predseda TTSK Tibor Mikuš.

Pre prítomných bola pripravená prezentácia Trnavského samosprávneho kraja a projektu Inteligentná energia. Na záver sa veľvyslanci stretli s študentmi univerzít a vysokých škôl.

■ Tradícia vianočného stromu na Trojičnom námestí má 85 rokov

Blížiac sa vianočné sviatky v Trnave pripomínajú tri vianočné stromy. Trojičné námestie zdobí jedľa z Hornej Krupej, na Mikulášskom námestí je smrek z Modranky a na Hlavnej ulici smrek z Hrnčiaroviec. Tento rok 20. decembra uplynie práve 85 rokov odo dňa, kedy sa v Trnave po prvý raz objavil na Trojičnom námestí živý vianočný strom.

„Pečlivosťou Čs. Červeného kríža postavený bol v Trnave prvýkrát podľa dánskeho zvyku vianočný strom. Slávnosť vztýčenia a osvetlenia konala sa 20. dec. 1925 na námestí pod protektorátom mestskej

rady.“ Citát je z kapitoly Poprevratové dejiny mesta Trnava od V. Holoubka v publikácii Trnava 1238 – 1938, ktorú vydala „Rada mesta Trnava na pamäť 700-ročného jubilea“. Tradícia umiestňovania vianočného stromu na Trojičnom námestí bola v období normalizácie prerušená a obnovila ju až súčasná mestská samospráva v roku 2006.

Podobne ako minulý rok, aj teraz sú dva vianočné stromy darom mestu od občanov.

■ Predvianočné tvorivé dielne s divadielkom a súťažou

Predvianočné tvorivé dielne pre deti, ktoré pripravuje Mesto Trnava v spolupráci s Mestskou radou mládeže v Trnave, sa už po tretíkrát uskutočnia vo vykurovanom stane na nádvorí radnice. Tento rok potrvajú od 2. do 19. decembra a budú otvorené pre verejnosť vo štvrtok, piatok, sobotu a nedeľu od 14. do 18. hodiny, okrem nedele 5. decembra, keď mestom pôjde Mikuláš. Okrem tvorivých aktivít organizátori nezabudli ani na zábavu vo sviatočnom duchu – vždy v piatok, sobotu a nedeľu o 17. hodine sú pripravené divadelné predstavenia, koledy a určite príde aj kúzelník.

Každé dieťa, ktoré príde do tvorivej dielne, dostane menovku, ktorú pri odchode odovzdá. Menovka bude zlosovateľná, losovanie sa uskutoční 20. decembra o 16. hodine na Trojičnom námestí. Program Predvianočných tvorivých dielní nájdete na 42. strane.

■ Školy dostali peniaze na rekultiváciu svojich areálov

Približne po dvetisíc eur dostali z rozpočtu mesta trnavské základné školy na rekultiváciu svojich vonkajších areálov. Do konca novembra ich mali použiť na nákup a výsadbu

okrasných krovín, drevín, trvaliek, zatravnene plôch, terénne úpravy, nákup a osadenie drevených lavičiek, altánkov, atď.

Finančné prostriedky poskytuje mestská samospráva školám v rámci projektu Enviro dvory, ktorý je súčasťou plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trnavy, s cieľom zlepšiť kvalitu prostredia v areáloch škôl a zároveň zvyšovať environmentálne povedomie žiakov, rodičov i obyvateľov okolia. Skladbu novej výsadby si školy navrhovali tak, aby vytvorili nielen priestor na odpočinok, ale aj na názornú a praktickú časť vyučovania niektorých predmetov. Odbornú konzultáciu pri tvorbe projektov poskytol školám odbor územného rozvoja a koncepcii mestského úradu.

■ Samospráva chce v centre mesta vybudovať nový park

Dvadsať nových dočasných parkovacích miest s betónovou dlažbou chce postaviť samospráva na ploche pred Trnavskou univerzitou. Trvalé parkovisko na tomto mieste by však malo byť len v podzemí, na povrchu chce samospráva vytvoriť parkovú výsadbu s cieľom zvýšiť atraktivnosť priestranstva v nadväznosti na historické pamiatky i nové stavby a poskytnúť občanom priestor na relaxáciu priamo v historickom centre.

■ Pokračuje modernizácia verejného osvetlenia

Mesto Trnava začne na budúci rok realizovať projekt Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia v obytných súboroch Prednádražie a Hlboká. Zrekonštruovaných a modernizovaných bude dovedna 122 stožiarov verejného osvetlenia na uliciach Čajkovského, Beethovenova, Hospodárska, Clementisova a V jame. Na tento účel schválilo Mestu Trnave Ministerstvo hospodárstva SR ako riadiaci orgán Operačného programu Konkurencieschopnosť

a hospodársky rast nenávratný finančný príspevok v hodnote 245 393,36 eur.

Vzhľadom na to, že stav verejného osvetlenia má vplyv na bezpečnosť občanov v jednotlivých lokalitách mesta, patrí jeho postupná modernizácia medzi priority mestskej samosprávy. Zavedením vyspelých a environmentálne šetrných technológií sa zabezpečí aj zníženie energetickej náročnosti prevádzky osvetlenia a optimalizácia jeho údržby.

■ Nové vykurovanie radnice prináša očakávané úspory

Vykurovanie prostredníctvom plynového tepelného čerpadla, ktoré bolo v septembri 2009 uvedené do prevádzky na trnavskej radnici, už po vyše roku prinieslo očakávanú úsporu energií a finančných prostriedkov. Úspora zemného plynu dosiahla 28,22 percenta% a predpokladá sa, že po zateplení stropov radnice, ktoré sa uskutočnilo počas leta, bude v tomto vykurovacom období úspora ešte vyššia.

Namiesto starých lokálnych plynových vykurovacích telies je teraz sa radnici nainštalovaných 25 jednotiek, ktoré podľa potreby budovu vykurojú alebo ochladzujú. Ich účinnosť už zamestnanci a klienti ocenili nielen v zime, ale aj počas tohtoročných letných horúčav. Napojenie na plynové tepelné čerpadlo odbúrало nutnosť vybudovať novú elektrickú rozvodňu. Motor má nízku spotrebu aj vďaka tomu, že používa obnoviteľný zdroj energií. Teplo na vykurovanie objektu je odoberané nielen z okolitého vzduchu, ale aj zo spalín vzniknutých pri procese spaľovania zemného plynu motorom. Oproti klasickým plynovým sa tu znižuje produkcia emisií až o 60%.

■ Trnava má stále najnižší poplatok za odvoz odpadu

Medzi najúspešnejšie mestá na Slovensku patrí Trnava aj v oblasti separovaného

zberu komunálneho odpadu, ktorý vykonáva firma .A.S.A Trnava, spol. s r. o. Vlní napriek kríze vyzbierala v Trnave spolu 36 770 ton zmesového komunálneho odpadu a vyseparovala 1 929 ton papiera, 1 154 ton skla, z toho 206 ton bieleho, 579 ton plastov, 19 ton kompozitných obalov a 16 ton kovových obalov. A. S. A prevádzkuje aj najväčšiu kompostáreň svojho druhu v SR s celkovou kapacitou až 2 000 t hotového kompostu ročne.

Trnava si vďaka dobrému odpadovému hospodáreniu naďalej udržiava najnižší poplatok za odvoz komunálneho a drobného

stavebného odpadu nielen spomedzi krajinských miest, ale aj v porovnaní s ďalšími slovenskými mestami. V rebríčku jedenásťich miest je v bytových domoch najvyšší poplatok na obyvateľa v Bratislave –34,50 eur, na najhorších miestach nasledujú Košice s poplatkom 31,35 eur na obyvateľa, Prievidza – 29,20 eur, Trenčín – 25,44 eur, Nitra 22 eur, Žilina 21,90 eur, Banská Bystrica 21,17 eur, Martin 20 eur, Prešov 18,98 eur, Poprad 18,40 eur a napokon Trnava, ktorá si udržiava prvenstvo s poplatkom ešte takmer o 5 eur nižším – 13,94 eur na obyvateľa.

Hostia z Rakúska v trnavských materských školách

Hospitácia pedagógov z Dolného Rakúska v trnavských materských školách V jame a na Okružnej ulici sa pod názvom Budovanie spolupráce a výmena skúseností v oblasti predškolského vzdelávania sa uskutočnila 22. novembra 2010 v rámci projektu Interkulturálne vzdelávanie detí a dospelých.

Do Trnavy zavítalo tridsaťsedem dolnorakúskych pedagógov materských škôl a lektoriek pre slovenský jazyk, medzi ktorými boli aj inšpektorky pre materské školy Dolného Rakúska – Katharine Hauke pre okres Bruck an der Leitha, Waltraud Matz pre okres Gänserndorf a špeciálna pedagogička Gabriele Kastan.

Cieľom podujatia bolo oboznámiť hosti so systémom výučby a vzdelávania, odborného usmerňovania, administratívneho

a finančného riadenia materských škôl v Trnave, spojiť odborníkov z danej oblasti a vytvoriť spoločnú platformu na výmenu skúseností, nových poznatkov a postupov z praxe materských škôl. Hostia absolvovali aj malú prechádzku históriou Trnavy a v diskusii s vedúcou odboru vzdelávania, športu a kultúry mestského úradu Ruženou Makovou riešili konkrétne otázky predškolskej výchovy a vzdelávania na rakúskej a slovenskej strane, napríklad integráciu detí so špeciálnymi potrebami, systém financovania materských škôl, školský vzdelávací program, a pod.

Novembrové stretnutie predstaviteľov miestnej samosprávy a zástupcov materských škôl z Dolného Rakúska a Slovenska je zároveň ďalším krokom k nadviazaniu trvalých partnerských kontaktov. Podobné stretnutie lektoriek nemeckého jazyka a pedagógov materských škôl z Trnavy s pedagógmi z materských škôl, lektorkami slovenského jazyka, inšpektorkou a starostami obcí sa už uskutočnilo 12. mája tohto roku v materských školách vo Wolfstali a Hőfleine.

-red, foto: P. Cagala-

EUROPEAN UNION
European regional
Development Fund

creating the future

Programm zur grenzüberschreitenden Zusammenarbeit SLOWAKEI - ÖSTERREICH 2007 - 2013
Program cezhraničnej spolupráce SLOVENSKÁ REPUBLIKA - RAKÚSKO 2007 - 2013

Mesto pripravilo Výročnú konferenciu o vzdelávaní

Výročná konferencia o vzdelávaní 2010 s témou Cudzí jazyk – brána do sveta poznávania sa uskutočnila 11. novembra v konferenčnej sále mestskej radnice. Tento odborný komunikačný priestor na výmenu skúseností v oblasti výchovy a vzdelávania vytvorilo Mesto Trnava v rámci realizácie projektu Interkulturálne vzdelávanie detí a dospelých a plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trnavy.

Na konferencii sa zúčastnili pedagógovia z materských škôl z Trnavy a okolia, partneri projektu, zástupcovia samosprávy a štátnej správy pre oblasť výchovy a vzdelávania, lektorky slovenského a nemeckého jazyka. Hlavným cieľom podujatia bolo analyzovať súčasný stav výučby nemeckého

jazyka v materských školách, ktoré sú zaradené do projektu, zdôrazniť dôležitosť výučby cudzieho jazyka v kontexte poznávania sveta dieťaťom, sprostredkovať cudzí jazyk deťom materských škôl hrovou formou a prostredníctvom zážitku, prezentovať skúsenosti s výučbou slovenského jazyka v Rakúsku a nemeckého jazyka na Slovensku a vytvoriť podmienky pre ďalšie vzdelávanie pedagógov v materských školách.

Konferenciu odborne, technicky a organizačne zabezpečoval odbor vzdelávania, športu a kultúry mestského úradu v Trnave. Organizátori zohľadňovali skutočnosť, že znalosť cudzieho jazyka ako dôležitého komunikačného nástroja patrí k základným podmienkam na úspešné uplatnenie v modernej vzdelanostnej spoločnosti.

-red-

Gymnázium Angely Merici oslavuje jubileum

Gymnázium Angely Merici si v tomto roku pripomína 20. výročie svojho znovuoobnovenia. Škola má však oveľa dlhšiu históriu, ktorá bola násilne prerušená počas komunistického režimu.

Asi málokto zo súčasných Trnavčanov vie, že uršulínky založili kláštor i školu na Hviezdoslavovej ulici už v polovici 18. storočia. Počas svojej existencie uršulínky i škola zažila všeličo – povinnú latinčinu i maďarčinu (18. – 19. stor.), i povinnú ruštinu (20. stor.), plienenie revolucionármi v r. 1848, ale aj barbarskú noc v 50-tych rokoch, kedy boli škola i kláštor poštátnené.

V roku 1990 bola činnosť školy obnovená. Stalo sa tak vďaka iniciatíve sestier, pomoci mesta Trnavy, Trnavskej univerzity a mnohých zanietených priaznivcov myšlienky znovuoobnovenia uršulínskeho gymnázia. Gymnázium nadviazalo na predchádzajúce tradície – začínalo najprv ako dievčenská škola, ale po troch rokoch sa umožnilo študovať na škole i chlapcom. V súčasnosti gymnázium ponúka 4-ročnú a 8-ročnú formu štúdia.

Za 20 rokov existencie škola pripravila do života množstvo úspešných ľudí, či už lekárov, právnikov, ekonómov alebo zástupcov iných profesií. Pre duchovné povolanie sa rozhodlo 12 absolventov, ktorí pôsobia nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

20. výročie si Gymnázium Angely Merici pripomenulo práve na sviatok svätej Uršule, 21. októbra 2010. Slávnosť začala svätou omšou, ktorú celebroval otec arcibiskup Róbert Bezák a pokračovala slávnostnou akadémiou. Sestry uršulínky, zamestnanci školy i študenti prezentovali v pútavom programe rozmanitosť života školy.

K čomu viedlo a aj vedie Gymnázium Angely Merici svojich študentov? Podľa slov pani riaditeľky, sr. Jany, v prvom rade žiť v bežnom, uponáhľanom a často vystresovanom živote v duchu hodnôt, ku ktorým sa škola hlási. Rásť a dozrievať na dobrých ľuďoch, ktorí popritom, že sú odborníkmi v tom, čo robia, majú aj svoje zásady, ktoré nesledujú len ich sebecký záujem, ale aj dobro ostatných.

PhDr. Katarína Demovičová, Mgr. Miriam Valášková

Zimné cesty k umeniu v západnom krídle radnice

Zimné cesty k umeniu je názov výstavy Základnej umeleckej školy na Mozartovej ulici v západnom krídle radnice. Vernisáž spojená s vystúpením žiakov Základnej umeleckej školy M. Sch. Trnavského na Štefánikovej ulici sa uskutoční vo štvrtok 2. decembra o 17. hodine.

Svoju tvorbu to prezentujú žiaci a pedagógovia šiestich ateliérov školy. „Aby sme sa vyhli klišé, výstavu sme postavili širšie, každý ateliér si zvolil inú tému, všetky sa však určitým spôsobom prelínajú so zimou a atmosférou Vianoc,“ povedala riaditeľka školy Beáta Balgavá.

Téma žiakov jej ateliéru s názvom Doma ako v perinke potvrdzuje tieto slová. Žiaci sa pri stvárňovaní témy v keramike snažili zachytiť

útulnú, hrejivú atmosféru domova, v ktorom majú svoje miestečko nielen mamy, otcovia a deti, ale motívom spolupatričnosti sú aj štvornohí členovia rodiny.

Plynutie času je názov témy ateliéru Dušana Horvátha stvárnenej prostredníctvom maľby, grafiky a keramiky. Nájdeme tu motívy vianočného rituálu a Ježišom, ale aj Trnavskú pannu Máriu.

Ateliér Heleny Migrovej sa zaoberá symbolikou Vianoc a zimy zo širšieho pohľadu. Stretne sa tu so štylizovanými anjelmí, cencúľmi a čipkovanou, postupne vznikajúcou – rastúcou keramikou, ktorá symbolizuje rastúcu nádej medzi ľuďmi.

Nasleduje téma ateliéru Ireny Brestovanskej Radosť, zachytávajúca obdobie od Vianoc do Silvestra a fašiangy prostredníctvom kaširovaných trojrozmerných figúr a kabaretných motívov. Prirodzene na ňu nadväzuje Zimný tanec, v ktorom žiaci ateliéru Kataríny Horváthovej navodzujú iskriú atmosféru zimy aj trojrozmernými kinetickými objektmi pripomínajúcimi snehové vločky.

Zimu a Vianoce si nevieme predstaviť bez rozprávky, preto aj na Zimných cestách k umeniu vstúpime do rozprávkovej krajiny s palácami a kráľovskými trónmi, ktoré vytvorili žiaci v ateliéri Gabriely Hornáčkovej.

Tematické bloky výstavy dotvoria na vernisáži divadelnými glosami žiaci literárno-dramatického odboru školy pod vedením Márie Benešovej.

-red-

Na vianočných trhoch bude zabíjačka aj pečený býk

Vianočné trhy v Trnave sa začínajú 1. decembra a potrvajú do 22. decembra. V centre mesta bude umiestnených dovedna sedemdesiatpäť stánkov. Záujem o účasť na vianočných trhoch prejavilo 149 predajcov. Mesto pri ich výbere uprednostnilo ľudovo-remeselnícke výrobky a tovar vianočného charakteru.

Jedenásť stánkov poslúži na predaj občerstvenia, v dvoch si budú môcť návštevníci trhov kúpiť obľúbené trdelníky, v jednom čerstvé pražené oriešky. Pri pošte bude aj tento rok od 15. decembra predaj živých rýb a vianočných stromčekov.

Počas vianočných trhov nebude chýbať tradičný charitatívny predaj vareného vína a radničný čaj podávaný primátorom a vedúcimi zamestnancami mestského úradu.

Tohtoročné vianočné trhy spestria aj dve nové chutné atrakcie: „Oslovili sme niektorých trnavských podnikateľov z oblastí gastronómie a 11. aj 22. decembra budeme mať pred radnicou domácu zabíjačku – ukážky výroby tradičných zabíjačkových špecialít spojené s predajom, 18. decembra si zas budú môcť návštevníci trhov pochutnať na býkovi pečenom v špeciálnom grile,“ povedala Marcela Šimíková z referátu obchodu a služieb mestského úradu.

Súčastou trnavského adventu je už tradične aj bohatá ponuka kultúrnych podujatí. Program Vianoce v Trnave nájdete na 42. strane.

-red-

Škola na Kopánke opäť v projekte Comenius

Základná škola na Námestí Slovenského učeného tovaríšstva je v období od augusta 2010 do júla 2012 zapojená do Programu celoživotného vzdelávania – Comenius. Projekt je realizovaný s podporou EÚ.

Koordinátorom celého projektu s názvom We are surrounded by water, but there is no drop to drink je škola Fatih İlköğretim Okulu v Turecku. Okrem nej je zapojených ďalších 13 škôl z rôznych krajín: Poľsko, Španielsko, Portugalsko, Litva, Nemecko, Chorvátsko, Anglicko, Francúzsko, Rumunsko, Lotyšsko, Maďarsko, Grécko a naša škola. Veľkým prínosom projektu je možnosť našich žiakov komunikovať so žiakmi z iných zahraničných škôl a spoločne s nimi riešiť a plniť zadané úlohy. Deti majú jedinečnú možnosť využiť svoju angličtinu v praxi.

Prvé projektové stretnutie sa uskutočnilo 24. – 29. októbra v partnerskej škole v Ankare. ZŠ SUT zastupovali koordinátorka projektu za školu Erika Bučková a učiteľka anglického jazyka Regina Jalovcová. Keďže témou projektu je voda a všetko s ňou spojené, predmetom seminárov boli prezentácie básní o vode, ktoré vytvorili žiaci zapojených škôl. Každá zo zúčastnených škôl predstavila svoju školu a krajinu. Okrem toho sme spoznávali vodné toky a jazerá v Turecku. V rámci exkurzií sme navštívili jazerá Eğirdir Lake a Tuz Gölü (Soľné jazero), ktoré je významným zdrojom soli. Spracovanie soli sme mali možnosť vidieť na vlastné oči.

Boli sme hosťami na niekoľkých školách a oboznámili sme sa so školským systémom v Turecku. Boli sme prijatí u guvernéra a u predstaviteľa školského úradu v Ankare. Spoločne sme sa dohodli na ďalšom postupe pri realizácii projektových aktivít a už teraz sa môžeme tešiť na ďalšiu spoluprácu.

Mgr. Erika Bučková, Mgr. Regina Jalovcová

Zodpovedný voči svojej rodine aj funkcii

Po dvadsiatich rokoch na trnavskej radnici, z toho šestnásť rokov vo funkcii primátora Trnavy, odovzdáva Ing. Štefan Bošňák svojmu nástupcovi prosperujúce mesto ako jedno z najlepších na Slovensku. Jeho podiel na prosperite mesta kladne hodnotia obyvatelia Trnavy už dnes, ale v plnom rozsahu ho zhodnotia budúcnosť.

Pochádza z Malženíc, z rodiny bohatej na deti. Je najmladší z jedenástich detí, ale tri zomreli predčasne. S manželkou Katarínou má štyri deti a šesť vnúčat. Pôsobil aj v rôznych iných funkciách. Z ich množstva je potrebné spomenúť jeho pôsobenie ako poslanca Snemovne národov Federálneho zhromaždenia bývalej ČSFR a funkcie prezidenta a viceprezidenta Únie miest Slovenska. Je držiteľom viacerých ocenení, z ktorých najvýznamnejšie sú štátne vyznamenanie Pribinov križ

III. triedy za významné zásluhy o rozvoj samosprávy na Slovensku a chorvátske štátne vyznamenanie „RAD DANICE HRVATSKE S LIKOM MARKA MARULIĆA za spoluprácu mesta Trnava s Chorvátskom.

Krátko pred ukončením svojej funkcie nám poskytol rozhovor.

■ Pán primátor, boli ste vychovávaný v kresťanskej viere, ktorú si udržujete po celý doterajší život. Určite to vaša rodina v minulom režime nemala ľahké.

Áno, moji dvaja bratia skončili u PTP. Ja osobne som sa rozhodol študovať na poľnohospodárskej škole z toho dôvodu, že na inú by som sa nebol dostal. Po skončení strednej školy sa mi podarilo vyštudovať Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre. Problémy však pokračovali aj v sedemdesiatych rokoch, keď som bol zamestnaný na Okresnej poľnohospodárskej správe ako referent. Pretože som mal svadbu v kostole, museli sme spolu s manželkou odtiaľ odísť. Takže, prežili sme to.

■ V roku 1992 ste vstúpili rovno do vysokej politiky. Aký impulz vás k tomu viedol?

Nebolo to celkom tak, začínal som v komunálnej politike. Po roku 1989 bola možnosť pracovať vo verejnom živote, čo v minulom režime bez straníckej legitímácie nebolo možné. Uvedomil som si, že o zmene života sa nemôže len hovoriť, ale aj niečo pre to urobiť. V prvých komunálnych voľbách ma zvolili za poslanca mestského zastupiteľstva a vtedajší primátor Imrich Borbély mi ponúkol funkciu viceprimátora, ktorú som prijal a do ktorej som bol zvolený poslancami MZ. V roku 1992 som kandidoval za poslanca Snemovne národov Federálneho zhromaždenia, kde ma do tejto funkcie prekrúžkovali voliči vtedy Západoslovenského kraja. Pracoval som v ústavnoprávnom výbore ako tajomník, napriek tomu, že nie som právnik. Pre mňa to bola veľká škola, hoci len niekoľko mesiacov, lebo federácia sa rozpadla. Skúsenosti z tohto krátkeho obdobia som využíval neskôr vo funkcii primátora.

■ Obyvatelia mesta Trnavy väčšinou vaše pôsobenie vo funkcii primátora hodnotia kladne a čas overí, čo všetko ste pre Trnavu urobili. S akým pocitom odchádzate?

Osobne si myslím, že som urobil všetko, čo bolo v mojich silách. Treba si uvedomiť, že doba nebola a nie je ani teraz jednoduchá. Zhodnotenie nechám na obyvateľov Trnavy, ale človek, ktorý išiel do akejkoľvek funkcie, si nemôže zakladať na tom, ako ho budú chváliť. Všetko som robil podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia.

■ Za spomínané obdobie sa v Trnave urobilo veľa pozitívneho. Aj napriek svetovej hospodárskej kríze mesto patrí k najlepšie hospodáriacim samosprávam. Ktorý počin hodnotíte za najsprávnejší, a naopak, čo sa neurobilo a je vám to ľúto?

Najväčšie vypätie a veľa síl ma stal projekt Peugeot Citroën. Nebol to jednoduchý projekt, mesto a ja osobne som prevzal zodpovednosť za jeho realizáciu. Keď sa o projekte začalo hovoriť, v našom meste a blízkom okolí sme mali približne pätnásťpercentnú nezamestnanosť a dnes je to okolo šesť percent v čase krízy, predtým to boli aj tri percentá. V jedných dnešných novinách (11. 11. 2010) je článok pod nadpisom Trnava dopláca na investície, čo je skutočne pritiahnuté za vlasy. To, že hlavne mladí ľudia odchádzajú z Trnavy, je síce aj o dopade týchto investícií, lebo niektorí vlastníci pozemkov a domov nevedeli nájsť hranicu ich reálnej hodnoty. Teda, nie je to otázka mesta, ani investícií, ale zneužitia situácie.

Čo sa týka pešej zóny, museli sme v dôsledku krízy zvoliť priority. Dali sme prednosť budovaniu parkovísk, chodníkov, investovaniu do škôl a humanizácii sídlisk. V minulosti sa stavali sídliská, kde bolo jedno parkovacie miesto na desať bytov, posledné sa stavali so štyrmi na desať bytov a v súčasnosti je norma jedenásť na desať bytov, a aj to sa už javí ako nedostatočný počet. Investovali sme aj do križovatiek, ktoré nie sú v našom majetku, do zelene, ale nedokážeme si, žiaľ, vážiť spoločné veci. Je to otázka znečisťovania, rozhadzovania smetí, divokých skládok – a pritom máme najlacnejšie poplatky za likvidáciu odpadu, vďaka vlastnej skládke. To bolo taktiež veľmi dôležité a strategické rozhodnutie, práve tak ako naša aktivita pri presadzovaní obchvatu mesta.

Aj napriek ostrej kritike, čo sa týka pešej zóny, myslím, že čo sme urobili, to stokrát vyváži. Ak by sme sa spýtali ľudí, ktorí sa zamýšľajú nad efektívnosťou využívania finančných prostriedkov, určite by súhlasili s našim postupom, namiesto vloženia veľkého množstva prostriedkov do pešej zóny, investovať ich tak ako som už uviedol. Veľmi pozitívne je, že sme získali grant na mestský priemyselný park, kde bude vytvorených okolo štyristo pracovných miest. Ak budú mať ľudia prácu, zvýši sa záujem o mesto a budú mať zisky aj obchodníci, vlastníci reštaurácií a spokojnejší budú aj obyvatelia Trnavy.

Ako ste naznačili v otázke, že mesto patrí k najlepšie hospodáriacim samosprávam, je potrebné uviesť, že v poslednom období sme čerpali úvery, lebo sme potrebovali prefinancovať spoluúčasť na projektoch spolufinancovaných cez granty. Tých sme za posledné štyri roky získali 23,5 mil. eur. Z hľadiska udržania zamestnanosti sme pokračovali napriek hospodárskej kríze v mnohých zámeroch v oblasti kapitálových výdavkov – školy, cesty, parkoviská a iné. Tieto úvery sú za veľmi dobrých podmienok, kde sa úroky pohybujú necelých 2%. Z hľadiska stanovených ukazovateľov v zákonoch NR SR o rozpočtových pravidlách výška možných splátok istiny a úrokov nesmie presiahnuť 25% bežných príjmov mesta v predchádzajúcom roku. Ku koncu roku 2009 to bolo iba 3,54% a na konci roka 2010 to môže byť okolo 4,6%, čo možno považovať za veľmi obozretné a zodpovedné financovanie mesta Trnavy.

Za jeden z najväčších úspechov v čase môjho pôsobenia ako primátora mesta považujem stabilizáciu Trnavskej univerzity, kde mesto urobilo obrovský kus práce, ktorý si mnohí ani neuvedomujú. Tohto roku si pripomíname 375. výročie založenia Trnavskej univerzity, najstaršej v bývalom Uhorsku. To, že sa podarilo obnoviť Trnavskú univerzitu, je veľkou zásluhou mesta Trnavy a možno aj mojou osobne, lebo som bol pri väčšine rokovaní. Osobitne som riešil zabezpečenie priestorov získaním budovy bývalého Stavoprojektu, čím sa nám podarilo pripraviť základnú existenčnú podmienku obnovy Trnavskej univerzity, čím sme zároveň obnovili univerzitnú tradíciu nášho mesta. Ale aj napriek tomu, čo som povedal, k Trnavskej univerzite patrí to, čo mi je veľmi ľúto, lebo sa mi nepodarilo vylobo-

vať, aby sa bývalé historické priestory TU obnovenj univerzity vrátili. Ešte ako poslanec Federálneho zhromaždenia som v tejto záležitosti rokoval s ministrami federálnej vlády. Je to istý neúspech, i keď doriešenie nebolo v našej moci. Verím, že raz sa univerzita vráti do priestorov, ktoré jej právom patria, vtedy, keď sa nájdú priestory pre vojenský archív.

■ Počas výkonu svojej funkcie ste sa stretli s mnohými veľmi významnými osobnosťami. Ktoré stretnutia a ktoré osobnosti na vás najviac zapôsobili?

Určite to bol nezabudnuteľný pápež Ján Pavol II. Mal som možnosť stretnúť sa s ním ešte pred jeho návštevou Trnavy. Prezident republiky Rudolf Šuster ma prizval do sprievodu počas jeho návštevy Ríma a Vatikánu a mal som možnosť osobne ho pozvať do Trnavy. Pán prezident ma vtedy predstavil ako primátora malého Ríma. To, že som ho mohol privítať v Trnave, považujem za veľkú udalosť, lebo bol výraznou osobnosťou svetového diania.

Trnavu navštívili aj mnohí prezidenti. Osobne si najviac vážim návštevu prezidenta Chorvátskej republiky Stepana Mesiča, ktorý mi na trnavskej radnici odovzdal chorvátske štátne vyznamenanie za spoluprácu mesta Trnavy s Chorvátskom. Naše mesto malo a má veľmi úzke kontakty s Chorvátskom. Na historickej budove Trnavskej univerzity je pamätná tabuľa venovaná chorváckym profesorom a študentom našej univerzity. Mnohé návštevy z Chorvátska sa zastavia aj pri pamätnej tabuli nášho rodáka, prvého záhrebského arcibiskupa a neskôr kardinála Juraja Haulíka, ktorá je umiestnená na jeho rodnom dome na Mikulášskom námestí. Historicky je veľmi dôležitá aj spolupráca Trnavskej a Záhrebskej univerzity.

■ Kandidujete za poslanca mestského zastupiteľstva. Ak budete zvolený, ktorej oblasti sa chcete venovať a čo chcete urobiť pre lepší život seniorov v našom meste?

Rád by som využil skúsenosti, ktoré mám, v prospech mesta. Zatiaľ nemám vytipované veci, ktoré by som mal mať nosné. Dúfam, že v priebehu niekoľkých mesiacov, ak budem zvolený, vycítim, ktorým veciam sa budem prednostne venovať. V prvom rade by som chcel s novým primátorom konzultovať niektoré záležitosti, prečo sa robili tak a nie inak. Mojou hlavnou úlohou bude zastupovanie občanov I. obvodu, za ktorý kandidujem, ako aj seniorov, medzi ktorých už patrí.

■ Pán primátor, vy patríte tiež medzi tých nemoderných mužov, ktorí celý život žijú len s jednou manželkou. Vzhľadom na to, čo sme už hovorili, je jasné, že ste ju za posledné roky dosť zanedbávali. Ako jej to chcete v budúcnosti vynahradiť?

To je veľmi ťažká otázka. Život hlavne za posledných dvadsať rokov uplynul veľmi rýchlo. Len veľmi ťažko by sa to dalo vynahradiť. Nie som však nemoderný, lebo keď chcem byť zodpovedný voči mestu, voči verejnej funkcii, v prvom rade by som mal byť zodpovedný voči vlastnej rodine. Viem, že aj moje deti boli ukrátené, povinnosti bolo veľmi veľa. Primátor pracuje prakticky dvadsaťštyri hodín denne celý týždeň, aj v nočných hodinách. Zodpovednosť voči vlastnej rodine je podľa mňa základom zodpovednosti aj vo verejnej funkcii.

■ Koľko ľudí bude sedieť pri vianočnom stole bývalého primátora mesta Trnavy a čo na ňom nemôže chýbať?

Kto bude sedieť pri vianočnom stole, je dnes ešte veľmi ťažko hovoriť, ale minimálne budeme traja. Bude s nami najmladšia dcéra, lebo ostatné deti už majú svoje rodiny. Ale v priebehu vianočných sviatkov, hlavne na Štefana, dúfam, že sa stretneme všetci. Na stole budú tradičné jedlá, oblátky, med, všetky druhy ovocia, vianočný kapor, zemiakový šalát, zákusky.

■ Zabudli ste na vianočnú kapustnicu.

Nie, u nás večer nejeme kapustnicu, my robíme na obed polievku z rybacích hláv.

■ Prezradíte nám, čo vám prinesie Ježiško?

Takmer s určitostou to bude siedme vnúča.

Zhovárala sa Margita KÁNIKOVÁ

Ludia a udalosti v histórii Trnavy december 2010

1. 12. 1930 – Trnava mala k tomuto dňu 23 945 obyvateľov (80. výročie).

1. 12. 1980 – Trnava i s pričlenenými obcami Biely Kostol, Hrnčiarovce a Modranka mala 64 062 obyvateľov (30. výročie).

5. 12. 1760 – V Trnave umrel právnik, historik práva a pedagóg JÁN SEGEDI, profesor Trnavskej univerzity, dekan jej právnickej i filozofickej fakulty a autor právnických príručiek (250. výročie).

7. 12. 1870 – V Majcichove umrel dramatik, novinár a kňaz JÁN PALÁRIK, člen výboru Spolku sv. Vojtecha a zakladateľ časopisu Cyrill a Method, ktorý študoval v Trnave, kde jeho meno nesie divadlo a takisto aj ulica (140. výročie).

10. 12. 1930 – V Jablonici sa narodil pedagóg IGNÁC PINKAVA, absolvent trnavského gymnázia, ktorý neskôr pôsobil ako profesor Strednej poľnohospodárskej školy a poslanec Mestského zastupiteľstva v Trnave (80. výročie).

10. 12. 1935 – V Trnave umrela publicistka AGNEŠA JANKOVIČOVÁ, literárne činná pod pseudonymom Igora Trnavská (75. výročie).

11. 12. 1780 – Za trnavského mešťana bol prijatý EBERHARD VALC, krčmár zo Šaština, ktorý sa onedlho stal jedným z najbohatších obyvateľov mesta (230. výročie).

11. 12. 1805 – Trnavu navštívil uhorský palatín JOZEF, ktorý sa na druhý deň stretol pri Trstine s ruským generálom KUTUZOVOM, ktorý tam táboril so svojim vojskom (205. výročie).

16. 12. 1785 – V Trnave umrel právnik a pedagóg JÁN JOZEF ZELENAI, profesor a dekan právnickej fakulty Trnavskej univerzity a jej posledný rektor (225. výročie).

17. 12. 1810 – V Nustare v Chorvátsku umrel vysoký krajinský hodnostár a gróf JOZEF MAJLÁTH, rodák z Trnavy (200. výročie).

17. 12. 1920 – V Starom Tekove sa narodil spisovateľ, prekladateľ, publicista a kňaz ŠTEFAN SENČIK, viceprovinciál slovenských jezuitov v zahraničí a redaktor slovenského vysielania Vatikánskeho rozhlasu, ktorý pôsobil v Trnave, kde aj umrel (90. výročie).

18. 12. 1965 – V Trnave umrel herec a režisér DEZIDER JANDA, riaditeľ Krajského divadla v Trnave, autor prvého slovenského divadelného slovníka (45. výročie).

20. 12. 1900 – V Ružomberku sa narodil básnik, publicista, prekladateľ a hudobník ŠTEFAN SCHULTZ, ktorý pôsobil ako tajomník a archívár Spolku sv. Vojtecha v Trnave, kde aj umrel (110. výročie).

20. 12. 1925 – V Trnave sa po prvýkrát objavil na verejnom priestranstve osvetlený vianočný stromček (85. výročie).

24. 12. 1825 – V Trnave sa narodil historik, spisovateľ, publicista a vojenský kňaz ŠTEFAN RÚČKA, absolvent trnavského gymnázia, člen výboru Spolku sv. Vojtecha, autor historickej monografie o Trnave a Hlohovci (185. výročie).

24. 12. 1975 – V Trnave umrel literárny historik, spisovateľ, prekladateľ a ev. farár GUSTÁV VIKTORY, ktorému mesto Trnava udelilo roku 1998 Čestné občianstvo in memoriam a jeho pamiatku pripomína aj pamätná tabuľa na Evanjelickom kostole v Trnave (35. výročie).

24. 12. 2005 – V Prahe umrel trnavský rodák JAROSLAV ČÍHALÍK, chemik, profesor Karlovej univerzity a odborný publicista (5. výročie).

27. 12. 1965 – V Zavare umrel saleziánsky pedagóg, spisovateľ a publicista JÁN HLUBÍK, prezývaný „slovenský Don Bosco“, ktorý pôsobil v Trnave ako organizátor mládeže na Kopánke a roku 1996 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnavy in memoriam (45. výročie).

29. 12. 1985 – V Trnave umrel speleológ a publicista JÁN MAJKO, objaviteľ jaskyne Domica, ktorej najväčšia sieň nesie jeho meno (25. výročie).

30. 12. 1760 – V Malženiach sa narodil biskup ALEXANDER ALAGOVÍČ, pedagóg, náboženský spisovateľ, zakladajúci člen Slovenského učeného tovarišstva a jeho mecén, ktorý študoval na gymnáziu v Trnave (250. výročie).

31. 12. 1900 – Trnava mala 13 181 obyvateľov (110. výročie). P.R.

Potulky po trnavských technických pamiatkach

2. časť

1

Nemenej hodnotnou stavbou je ďalší projekt Emila Belluša – areál trnavskej vodárne s jedinečným vodojemom (1). Stavbu navrhol Belluš v roku 1941, pričom výstavba samotného vodojemu prebehla v rokoch 1942 – 1948. Vodojem, ktorý tvorí jednu z dominant Trnavy, sa právom zaraďuje k najvýznamnejším dielam slovenskej architektúry.

Zoznam pamiatkovo chránených objektov v Trnave dopĺňa nenápadný objekt kováčne na ulici Horné bašty za hotelom Apollo. Stavba vznikla približne v 2. polovici 19. storočia a pôvodne slúžila ako kováreň. V 19. storočí v nej vznikla kovácka dielňa, ktorá fungovala ešte aj po 2. svetovej vojne.

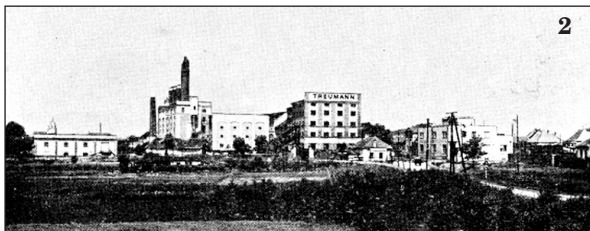
V Trnave sa však, samozrejme, nachádza viac technických a industriálnych stavieb, ako týchto päť, a to, že nie sú vyhlásené za kultúrne pamiatky, neznamená, že nie sú hodnotné a zaujímavé.

Pred rokom 1900 bola situácia z priemyslom v Trnave podobná ako na väčšine územia súčasného Trnavského kraja, boli tu najmä priemyselné stavby, ktoré spracovávali poľnohospodárske plodiny. Na konci 19. storočia tu fungovalo 5 sladovní, 3 liehovary, 3 octárne, zvonolejareň, 3 tehelne a zápalkáreň.

Spomedzi sladovní vynikali 3 väčšie podniky, Sesslerova, Diamantova a Treumanova sladovní. Z týchto troch sa do súčasnosti zachovali dve, tzv. Seslerka a Treumanka. Sladovní trnavského podnikateľa Heinricha Diamanta stála oproti cukrovaru na rohu ulíc Hospodárska a T. Vansovej. Bola zbúraná v 70. rokoch 20. storočia.

Najstaršia spomedzi trnavských sladovní, sesslerovská, vznikla v roku 1855, keď sládko Jozef Sessler kúpil od mesta starší mestský pivovar, ktorý prestaval a rozšíril. Pivovar vybudovalo mesto v roku 1783 pravdepodobne prestavbou ešte staršieho objektu. Z podniku sa stal postupne najväčší producent sladu v meste a Sesslerovci ho prevádzkovali až do roku 1938. V najstaršej časti sladovne dnes sídli reštaurácia, ktorá prevádzkuje vlastný malý pivovar.

Posledná veľká sladovní v Trnave bola založená Móricom Treumannom pred koncom 19. storočia pri južnom okraji mesta (2). Jej budovy stoja na Sladovníckej ulici, ktorá dostala meno po nej. Podnik sa postupne rozrastal, takže dnes tvorí takmer celú jednu stranu Sladovníckej ulice. Podnik sa stal jedným z najväčších producentov sladu a fungoval ešte donedávna. Budovy sladovne predstavujú architektúru technických stavieb od 70. rokov 19. storočia až po obdobie po 2. svetovej vojne. Patrí k nej aj pekná administratívna budova severne od sladovne, kde donedávna sídlila pobočka jednej zo slovenských bánk.

2

Ukážkou nanajvýš estetického prístupu pri stavbe aj takých nevábnych zariadení ako je bitúnok, bol krásny secesný mestský bitúnok (3) v Trnave, postavený na prelome 19. a 20. storočia. Jeho zničené a ošarpané budovy boli od konca 20. storočia postupne zbúrané a na voľnom pozemku bol v roku 2004 postavený supermarket. Dva objekty jeho vrátnice však ostali zachované a boli novým majiteľom obnovené, takže aj doteraz pripomínajú vkus ich tvorcov.

Obchádzanou a často nepovšimnutou priemyselnou pamiatkou Trnavy je bývalý

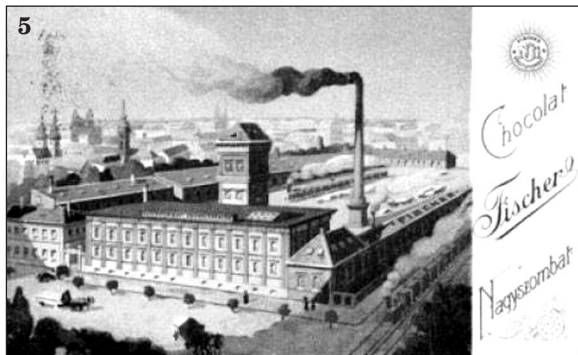

parný mlyn na Zelenom kričku (4). Vznikol v roku 1918 pod názvom Prvý trnavský parný mlyn, úč. spoločnosť v Trnave. Založili ho ako účastinársky podnik trnavskí podnikatelia a veľkoobchodníci. Areál mlyna pozostáva nielen z výrobných budov (mlynská budova, silo a sklad), ale patrí k nemu aj objekt administratívy a byty pre zamestnancov. Na jeho neskorších prestavbách sa podieľala aj známa projekčná a stavebná spoločnosť Pittel & Brausewetter. Jeho hlavná výrobná budova bola v 90. rokoch 20. storočia adaptovaná na kancelárie, no jeho zaujímavé 6-valcové silo, ktoré dominuje Zelenému kričku a rozsiahly funkcionalistický múčny sklad sú bez využitia.

Slávnostný základný kameň podniku je v súčasnosti zabudnutý v rohu dvora, takmer zakrytý mladším schodiskom.

Ku stavbám, ktoré takmer každý v Trnave pozná, no málokto si uvedomuje hodnoty, ktoré predstavuje, je areál trnavského Figara (5). Podnik bol založený v roku 1907 spoločnosťou Adolf Fischer a synovia a rozšírený bol v rokoch 1916 – 1918. Aj tu stavebné úpravy vykonávala spoločnosť Pittel & Brausewetter. Napriek prestavbám v druhej

polovici 20. storočia sa zachovala väčšina pôvodných budov podniku. Podnik už viac ako 100 rokov potešuje Trnavčanov vôňou sladkostí, a jeho zaujímavé budovy dominujú pri pohľade z nástupiska železničnej stanice. Areál Figara taktiež nepozostáva len z výrobných objektov, patria k nemu aj pôvodné obytné, predajné a administratívne budovy na ulici A. Žarnova a na Kollárovej.

Spomedzi stavieb potravinárskeho priemyslu v Trnave nemožno nespomenúť veľké sklady obilia, priemyselné sýpky. V prvom rade je to monumentálny obilný sklad už spomenutého Nákupného ústredia potravných družstiev NUPOD pri železničnej stanici (6). Nie sú preštudované pramene o jeho vzniku, ale je veľmi pravdepodobné, že bol postavený v súvislosti so stavbou Automatického mlyna NUPOD-u a snád' ho možno tiež spájať s osobou Emila Belluša. Jeho čisté a jednoduché línie sú ďalšou krásnou ukážkou vyspelej funkcionalistickej architektúry. Za zmienku určite stoja aj

veľké obilné skladištia na Kollárovej ulici, ktoré pochádzajú z konca 19. storočia. Dnes už majú iný účel, a v jednom z nich sídli známe pohostinstvo s jedinečnou atmosférou, ktorú mu dodávajú ťažké trámové stropy typické pre takéto stavby.

Skutočne hodnotným a najväčším historickým industriálnym areálom sú bývalé Coburgove závody (7), v súčasnosti areál tiež už bývalých Trnavských automobilových závodov TAZ. Závod založila bansko-hutnícka spoločnosť kniežaťa Filipa Coburga a najstaršia časť bola postavená v rokoch 1915 – 1917, pričom aj tu sa na výstavbe podieľala už spomínaná spoločnosť Pittel & Brausewetter. Z pamiatkového a historického hľadiska je areál stále nedostatočne prebádaným územím, jeho hlavné výrobné budovy však určite patria ku skvostom funkcionalistickej architektúry v Trnave. Podnik sa po vzniku 1. ČSR preorientoval zo železovýroby na spracovanie železa, výrobu plechového, drôteného a smaltovaného tovaru, ale fungovala tu aj zlievareň. Areál sa stavebne rozvíjal počas celého medzivojnového obdobia a nachádza sa v ňom množstvo architektonicky zaujímavých stavieb, z ktorých sú však viaceré nevyužívané a chátrajú. K industriálnemu areálu Coburgových závodov neodmysliteľne patria, okrem administratívnych budov, aj bytové domy robotníckej kolónie, riaditeľská vila a byty úradníkov, nachádzajúce sa na Coburgovej ulici. Celý areál jedinečne dokumentuje charakter svojej doby a jej spoločensko-hospodárskych vzťahov.

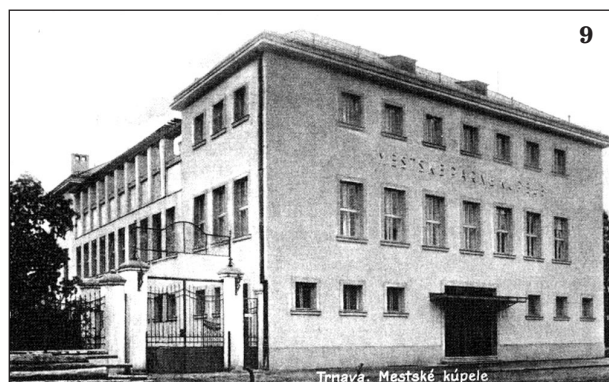
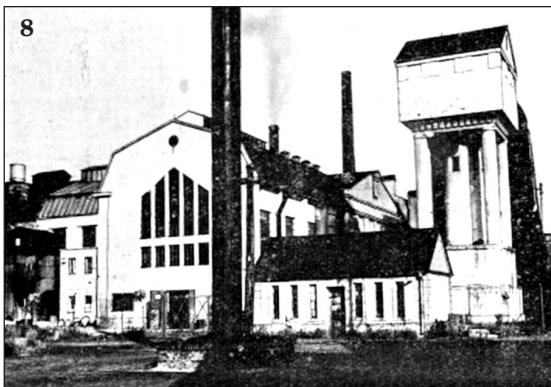
V areáli TAZ sa nachádza aj ďalší výnimočný priemyselný komplex – Trnavská parná elektrárňa (8). Vznikla v roku 1917 ako súčasť Coburgovských závodov a čoskoro začala dodávať elektrinu aj pre mesto. V roku 1922 prevzali elektrárňa Západoslovenské elektrárne úč. spoločnosť. V období 1. ČSR patrila k najväčším parným elektrárnám na Slovensku a energiou zásobovala okrem Trnavy a širokého okolia čiastočne aj Bratislavu. Za minulého režimu bola prebudovaná na tepláreň, a tak funguje dodnes. Jej hlavnú budovu označuje mohutný komín z čias socializmu a jej zaujímavý vodojem na stĺpoch

je viditeľný zo železničnej trate v smere od Bratislavy.

V Trnave sú aj ďalšie hodnotné historické technické a industriálne stavby a areály, ako napr. bývalá Štátna vozovka na opravu vlastných vozidiel v Trnave, založená v roku 1925, súčasne ŽOS, či budovy škrobárne na Špačinskej ceste a dielenský areál na križovatke Dohnányho a Tulipánovej ulice.

Zaujímavými technickými stavbami sú aj cestné stavby, ako sú mosty.

V Trnave sú to napr. tehlový most na Kalvárii, cestný most, inak tiež tehlový, na Zelenom kričku, ktorého staršia časť pochádza ešte z 18. storočia. Mladší, ale veľmi zaujímavý, je pôvodný peší most zo začiatku 20. storočia, ktorý je dnes súčasťou cestného mosta pred Bernolákovou bránou. Tvorí jeho severnú časť, vedie po ňom chodník a pravdepodobne

je to najstarší železobetónový most v Trnave.

K významným stavbám Trnavy patria aj Mestské parné kúpele (9), odovzdané do prevádzky v roku 1931. Aj keď to nie je priemyselný objekt, má čiastočne charakter technickej stavby. Je škoda, že dnes už kúpele neslúžia pôvodnému účelu, v minulosti totiž neodmysliteľne patrili k charakteru mesta veľkosti a úrovne Trnavy,

a obyvatelia ich hojne využívali. V dobovej spisbe sa o kúpeľoch píše, že „pozostávajú z oddelenia ľudového, parného, vaňového, slnečného a rituálneho“.

V Trnave sa určite nachádzajú ešte ďalšie hodnotné technické a priemyselné stavby, ktoré neboli doposiaľ zdokumentované, záujem o tento typ stavieb sa však u nás ešte len rozvíja.

Nakoniec treba snáď ešte dodať, že tento článok len veľmi stručne a stroho predstavuje kultúrne dedičstvo technického a industriálneho charakteru na území Trnavy a slúži najmä na jeho popularizáciu, vzbudenie zvedavosti a snáď zmyslu pre kolektívnu zodpovednosť za jeho osud.

Ján ČÁNI, foto: archív autora

Literatúra:

- KOL.: Trnava 1238-1938. vydala Rada Mesta Trnavy, Trnava 1938
 ŠIMONČIČ, J.: *Mojej Trnave. K dejinám Trnavy a okolia*. Mestský úrad Trnava a vydavateľstvo B-print, Trnava 1998
 ŠELESTIAK, J.: *Premeny Trnavy vo fotografii*. Vydavateľstvo Tirna, Trnava 2005
 KAZIMÍR, M.; ZACHAROVÁ, D.: *Trnava na starých pohľadniciach*. zost. Daniel Kollár, Vydavateľstvo Dajana, Bratislava 2007
 KOL.: *Dejiny Trnavy*. zost. Šimončič, J. a Watzka, J., Vydavateľstvo OBZOR, Bratislava 1988
 MORAVČÍKOVÁ, H.; DULLA, M.: *Architektúra Slovenska v 20. storočí*. Vydavateľstvo Slovart, Bratislava 2002
 KOL.: *Magyarország vármegyéi és városai – Pozsony vármegye*. zost. Borovszky, S., Budapest 1904

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy

január 2011

1. 1. 1561 – Cisár FERDINAND I. potvrdil zakladajúcu listinu jezuitského kolégia v Trnave, ktoré bolo prvým svojho druhu na území vtedajšieho Uhorska (450. výročie).

1. 1. 1621 – Vodca protihabsburského povstania GABRIEL BETLEN zvolal do Trnavy snem uhorskej šľachty (390. výročie).

1. 1. 1936 – V Trnave sa narodil básnik, prekladateľ a redaktor JÁN STACHO, absolvent trnavského gymnázia a člen tzv. Trnavskej básnickej skupiny konkretistov (75. výročie).

1. 1. 1946 – V Dolnej Strede nad Váhom sa narodil lekár – chirurg, odborný publicista a básnik MIROSLAV DANAJ, ktorý pôsobí v Trnave ako prednosta chirurgickej kliniky Fakultnej nemocnice a profesor Trnavskej univerzity (65. narodeniny).

1. 1. 1976 – Začala svoju činnosť Galéria Jána Koniarka v Trnave (35. výročie).

1. 1. 1986 – V Trnave bola zriadená Strojársko-technologická fakulta SVŠT (25. výročie).

2. 1. 1711 – V rakúskom Klagenfurte umrel bývalý profesor a rektor Trnavskej univerzity JÁN DESPOTOVIČ, náboženských spisovateľ a autor príležitostných oslavných veršov (300. výročie).

3. 1. 1941 – V Trnave sa narodil filmový a divadelný herec i bábkoherec ANTON VACULÍK, ktorý v rokoch 1982 – 89 účinkoval v Divadle pre deti a mládež v Trnave (70. narodeniny).

4. 1. 2001 – V Bratislave umrela hudobná redaktorka v rozhlase, novinárka a publicistka AGNEŠA TRUHLÁŘOVÁ, rodáčka z Trnavy (10. výročie).

10. 1. 2006 – V Piešťanoch umrel futbalový brankár a zaslužilý majster športu IMRICH STACHO, rodák z Trnavy, hráč majstrovského tímu Spartak Trnava, viacsobný reprezentant bývalého Československa a nositeľ Uznania za zásluhy a reprezentáciu mesta Trnava (5. výročie).

11. 1. 1921 – V Trnave sa narodil historik umenia KAROL VACULÍK, autor odborných

monografií a dlhoročný riaditeľ Slovenskej národnej galérie v Bratislave (90. výročie).

15. 1. 1771 – V Trnave sa narodil cirkevný hodnostár a náboženský spisovateľ ANTON PALŠOVIČ, zakladajúci člen a mecén Slovenského učeného tovaríšťa (240. výročie).

17. 1. 1971 – V Trnave sa narodil organista, organológ, vysokoškolský pedagóg a publicista STANISLAV ŠURIN, zakladateľ Trnavských organových dní, zakladateľ a predseda Bachovej spoločnosti na Slovensku (40. narodeniny).

18. 1. 1911 – V Topoľčanoch sa narodil hudobník a hudobný skladateľ ALEXANDER GALBAVÝ, ktorý pôsobil v Trnave, kde aj umrel (100. výročie).

18. 1. 2001 – Bratislavsko-trnavský arcibiskupský úrad zriadil v Trnave Arcibiskupské gymnázium (10. výročie).

21. 1. 1921 – V Trnave sa narodila divadelná a filmová herečka MÁRIA PRECHOVSKÁ, členka činohry SND v Bratislave (90. výročie).

27. 1. 1991 – V Bratislave umrel trnavský rodák MIROSLAV VÁLEK, básnik, prekladateľ, publicista a politik, dlhoročný minister kultúry SR (20. výročie).

29. 1. 1816 – V Trnave sa narodil historik, prekladateľ a cirkevný hodnostár FRANTIŠEK AUGUSTÍN OČOVSKÝ, autor stručných dejín Trnavy a člen výboru Spolku sv. Vojtecha a (195. výročie).

30. 1. 1666 – V Trnave umrel ostrihomský arcibiskup a uhorský prímás JURAJ LIPAI, zakladateľ seminára v Trnave a spoluniciátor založenia právnickej fakulty Trnavskej univerzity (345. výročie).

30. 1. 1931 – V Lučenci sa narodil športový tréner, univerzitný profesor a odborný publicista PAVOL GLEŠK, ktorý pôsobil na STU v Trnave, nositeľ Uznania za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava (80. výročie).

P.R.

Richtári Trnavy v stredoveku IV.

V období prosperity (1413 – 1432)

Do súčasnosti zachovaná budova mestskej radnice sa prvýkrát v písomných prameňoch pripomína v roku 1413 (domus consilii, domus consulum – teda dom mestskej rady alebo dom radných) – bol to s najväčšou pravdepodobnosťou aj rok dokončenia výstavby tohto mestského objektu. Symbolicky sa tak završuje obdobie formovania samosprávnych orgánov stredovekej Trnavy a radnica, ktorá od roku 1418 už vystupuje aj pod nemeckým označením Rathaus, sa tak na ďalšie obdobie stáva dokladom seabedomého postavenia trnavského meštianstva.

Zo záznamov v mestskej knihe a iných stredovekých správ je zreteľné, že mesto preživalo obdobie mimoriadnej stability a prospechu, z ktorého profitovalo vo viacerých oblastiach. Ilustratívny je najmä údaj o finančných zdrojoch mesta. Tak napríklad v roku 1415 dosahoval príjem z výberu mestskej dane sumu 1 304 a pol zlatých, v roku 1424 to však už bolo až 3 367 zlatých, teda príjmy mesta len v tejto jedinej daňovej položke stúpili viac ako dva a pol krát. Práve vďaka tomuto rozkvetu mohlo mesto z veľkej časti dokončiť aj náročnú a niekoľko desaťročí sa ťahajúcu prestavbu farského kostola sv. Mikuláša. Hospodársky rozkvet zažívalo mesto nepretržite až do obsadenia husitami v roku 1432, ako o tom bude ešte reč na inom mieste. Obdobie stability sa prejavilo aj v oblasti verejnej správy mesta, kde v tomto období nachádzame takmer totožné mená mestských funkcionárov s minimálnymi personálnymi obmenami a aj v úrade richtára sa v období rokov 1413 až 1424 postupne vystriedali len dve osoby – vážení meštania Michal Lell (richtárom bol v rokoch 1413-1415, 1417-1418, 1420-1423) a Michal Mollir (richtársky úrad zastával v rokoch 1416-1417, 1418-1419), pričom obaja vo zvyšných rokoch zase zastávali funkcie prisázných mestskej rady – konzulov. Pomerne podrobne sú známe aj mená členov mestskej rady; v roku 1413 nimi boli Michal Mollir, Ján Talkner, Peter Weistel, Jakub Longus a Peter Pfundel, v roku 1414 k nim pristupujú aj Nicoman Büdlinus, Jakub Trittenpreyn, sedlár Jakub, Mikuláš Pogner, Juraj Clainheckel, Ulrich Huetel, v roku 1415 boli novými senátormi Ján Kyseling a výrobca lukov Mikuláš, v roku 1416 okrem bývalého richtára Michala Lella aj krajčír Mikuláš, v roku 1418 sa medzi už známymi menami objavujú aj meštania Dionýz a Ján Merger. K podstatnejším zmenám v personálnom obsadení mestskej rady došlo až na začiatku 20. rokov 15. storočia. Už v roku 1421 sa tak medzi trnavskými konzulmi objavujú zástupcovia ďalších meštianskych rodov ako Jakub z Nového Mesta (Horné Lovčice), Erhard Modrer, Pavol Gossch, Ján Harber, Herman, slovenský mešťan Janko Kramer (obchodník) a Ján Goldsmyd (zlatník), a okrem nich aj známe mená Ján Kyseling (Chisling), kožiar Ulrich Huetel a Dionýz. V roku 1422 boli za členov mestskej rady menovaní Ruedel, Juraj Peck, Peter Czygler, Jakub Trittenprey, Hans Merg, Hans Goltsmid, kožiar Huetel, Peter Phuntel, Jakub Satler a Jakub z Nového Mesta.

foto: -et-

V roku 1423 poznáme mená týchto členov mestskej rady: Ján Goltsmid, Ruedel Pricz, Juraj Peck, Peter Czygler, Hans Horber (Horwer), Ulrich Huettel, Hans Marg, Jakub z Nového Mesta a Mikuláš Pogner, v roku 1424 k nim pribudli aj osoby bývalého richtára Michala Lella, Petra Phuntela, Rudela Leytgebeho, Wolfesczagela a Janiša Wagenera.

Uvedené meštianske rody v tomto období ovládali nielen verejný život mesta, ale z veľkej časti aj jeho ekonomiku a celkové hospodárske zázemie a boli aj mecénmi tunajších kultúrnych aktivít. V roku 1419 (5. marca) mesto osobne navštívil aj kráľ Žigmund Luxemburský, na čele mesta vtedy stál richtár Michal Mollir a nepochybne na jeho žiadosť uhorský panovník potvrdil a rozšíril viaceré staršie privilégiá mesta. Kráľ tak povolil mešťanom, aby si buď oni sami alebo aj ľudia, ktorí prichádzali do Trnavy len dočasne, mohli kupovať, predávať a stavať domy nielen v meste, ale aj mimo múrov mesta. Ak však niekto chcel predať dom aj so zemou za príliš vysokú cenu, vtedy sa mohol kupujúci alebo predávajúci obrátiť na richtára a radu mesta, ktorí určili jeho cenu. Ak sa majiteľ domu, ležiaceho mimo hradieb Trnavy, presťahoval do mesta a zem zanechal neobývanú, vtedy mal právo preplácať v peniazoch všetky dane a povinnosti, ktoré sa viazali k takejto zemi. Panovník tiež povolil, aby podľa znenia zlatej buly Bela IV. z roku 1238 si celá mestská komunita či jej váženejšia časť mohla slobodne zvoliť svojho richtára. Panovník tiež povolil užívať les v dĺžke trnavského chotára. Potvrdil tiež, že všetci obyvatelia mesta, nech boli akéhokoľvek postavenia, mali byť osobne slobodní a smeli tak slobodne kupovať alebo predávať dobytok. Kráľ nariadil, aby z každej vinice meštiana každoročne platili pol zlatého floréna k svojmu povinnému cenzu, a to v čase obračiek. K podobnej povinnosti zaviazal aj klerikov a mestského farára, s výnimkou takého vína, ktoré slúžilo len pre ich obživu. Kráľ tiež napomenul trnavských Židov, aby si vždy plnili svoje povinnosti voči mestu. Napokon zakázal cudzím obchodníkom a trhovníkom, ktorí prichádzali do Trnavy so svojím tovarom, aby tu predávali súkno na drobnu do rúk kupujúcich, pretože toto mohli robiť len domáci obchodníci. Na základe inej svojej výsadnej listiny z tohto roku kráľ Žigmund potvrdil mešťanom aj mýtnu slobody podľa vzoru Stoličného Belehradu, teda mali byť oslobodení od platenia všetkých mýt na území celého kráľovstva. Kráľ tiež zakázal sedmohradskému vojvodovi Stiborovi zo Stiboric vyberať od mešťanov akéhokoľvek poplatky. Ten to predtým robil pomerne často a počas svojich pobytov na kráľovskom hrade v Trnave si nechával vyplácať mešťanmi vysoké finančné sumy a mestskými financiami vyplácal aj svoje služobníctvo. Všetky tieto opatrenia svedčia o sebedomom postavení trnavského meštianstva. Kráľ Žigmund napokon navštívil mesto aj v septembri roku 1421.

V roku 1424 bol za mestského richtára zvolený člen starej významnej trnavskej rodiny so zázemím aj v Kremnici Erhard Modrer. V tejto funkcii s celou mestskou radou zabil rozsiahle majetky trnavského špitála sv. Kríža – mlyn s tromi kolesami na rieke Trnávke, ležiaci priamo v meste, kúpele pri farskom kostole a aj majetky sedemdesiatich dvoch poddaných špitála v predmestí Trnavy, pričom ich chalupy dal zbúrať a polia a záhrady skonfiškovať pre mesto. Zakázal tiež vyplácať špitálu nájomné za dom, ktorý bol v prenájme mešťanov. Správca špitála benediktínsky mních Mikuláš preto richtára a mesto zažaloval na cirkevnom súde ostrihomského arcibiskupa. V roku 1422 vystupuje ako poverenec a správca svetských záležitostí klariského kláštora v Trnave a túto funkciu si podržal až do svojej smrti (v tejto pozícii je doložený aj v roku 1438). V roku 1430 (14. júla) žiadal v Ríme Sv. stolicu o udelenie odpustkov pre viaceré kostoly, konkrétne v Kremnici pre kaplnku sv. Ondreja, ktorú osobne fundoval a postaral sa o jej výstavbu, kostol Panny Márie a kaplnku sv. Jána Krstiteľa, ktorá už ležala za mestom v poli. Podobne žiadal aj o udelenie odpustkov pre kaplnku sv. Michala v Bojniciach a kláštor sv. Kríža za Prievidzou a farský kostol sv. Martina v Bátovciach. Dostal

sa však aj do konfliktu s pápežskou kúriou, pretože sa usiloval v Ríme získať od priekupníkov relikvie svätcov a vyviezť ich z Večného mesta, čo mu však pápež zakázal, a pod hrozbou exkomunikácie mu ich prikázal odovzdať do františkánskeho kostola Panny Márie Pomocnice – Rotundy (Chiesa della Beata Vergine del Soccorso La Rotonda). Keď v roku 1432 husití obsadili Trnavu, Erhard Modrer opúšťa mesto a uťahuje sa do Kremnice, kde už v roku 1433 zastával aj funkciu richtára a jeho rodina tu vlastnila viaceré domy a banské mlyny (1442-1443). V roku 1440 už bol Erhard Modrer mŕtvý a vtedy sa dozvedáme o tom, že jeho pôvodný dom na Františkánskej ulici skonfiškoval nový uhorský kráľ Vladislav I., lebo Erhardov syn a dedič Pavol, tiež v tomto roku kremnický richtár, sa stal verným stúpencom kráľovnej Alžbety a jej neplnoletého syna kráľa Ladislava Pohrobka a Jánovi Jiskrovi, ktorý v Uhorsku obhajoval záujmy kráľovnej a mladého kráľa, dokonca poskytol podporu vo výške 6 900 zlatých na vyplatenie žoldnierskeho vojska. Jiskra mu za to v roku 1442 záložoval panstvo Veľká Ida na dnešnom východnom Slovensku. V osobe Erhardovho syna Pavla, ktorý bol neskôr za svoje zásluhy povýšený do šľachtického stavu, napokon dosiahol tento trnavský rod najvýznamnejšie spoločenské postavenie a prestíž.

Vráťme sa však k osobám trnavských richtárov. Údaje o nich sú známe však už len z výročných vyúčtovaní, ktoré pred richtárom a mestskou radou každoročne predkladali správcoviaestskej pokladnice a vyberači mestských daní. Tak sa dozvedáme, že v roku 1425 bol do tejto funkcie richtára zvolený Ján Horwar a mestskú radu tvorili významní mešťania, bývalý richtár Michal Lell, Jakub Richter, Hans Marg, Peter Czigler, Janko Pecz, Januš Wagner, Mikuláš Lynser, Štefan Hawher, Jakub Tritenprey, Mikuláš Kutler, slovenský mešťan Pavol (Pawel) Koš a Matej Newmeister. V roku 1426 bol richtárom Ján Goltsmyt, mestskú radu tvorili Matej Newmeister, Jakub z Nového Mesta, Mikuláš Pogner, Pavol Koš, Januš Wagner, Rudel, Juraj Peck, Janko Cromer, Mikuláš Lynser, Hans Marg, Peter Czigler a Mikuláš z Nitry. Aj v nasledujúcom funkčnom období bola do čela mesta inštalovaná nová osoba – Hans Kysling. Jeho mestskú radu tvorili mešťania Hans Marg, Peter Czigler, Rudel, Mikuláš Lynser, Štefan z Vacova, Jakub z Nového Mesta, Januš Wagner a Mikuláš z Nitry. Ďalší trnavský richtár je však známy až z funkčného obdobia v roku 1430, kedy nim bol významný mešťan a dovtedajší dlhoročný prisázný Mikuláš Pogner. V jeho mestskej rade sedeli konzuli Štefan z Vacova, Janko Cromer, Ruedel, Hans Goltsmid, Januš Wagner, Hans Wngerl, Jakub z Nového Mesta, Mert Wayzil, Marg Hans, Mikuláš Lynzar a opätovne aj Mikuláš z Nitry. Napokon vo funkčnom období rokov 1431 až 1432 (do 24. apríla) bol trnavským richtárom Štefan z Vacova, ktorý aj neskôr túto funkciu ešte viackrát vykonával.

Náznak budúceho úpadku mesta sa objavil už v roku 1428, kedy počas prvého vpádu husitov na juhozápadné Slovensko utrpela škody na svojom opevnení aj Trnava. Husití neúspešne obliehali mesto, pričom zhorela jedna z mestských veží. Mesto si na obranu najalo žoldnierske vojsko, nakúpilo viaceré zbrane až vo Viedni a dalo prestavať (opevniť) aj mestské brány – najmä Lovčickú. Zástupcovia mesta navštívili aj hlavného kráľovského taverníka v Budíne (bol hlavným sudcom slobodných kráľovských, tzv. tavernikálnych miest), no v akéj záležitosti, sa už nedozvedáme. Keď však v tomto roku 1428 pritiahol k Bratislave s vojskom kráľ Žigmund, mesto k nemu vyslalo svojich poslov so žiadosťou o urýchlenú pomoc. Do kráľovskej pokladnice vtedy aj vyplatilo sumu štyristo zlatých. Na pomoc mestu poslal žoldnierov dokonca aj ostrihomský arcibiskup. Od uvedeného roku tak bola Trnava v neustálom vojenskom ohrození.

Doc. PhDr. Vladimír RÁBIK, Ph.D.

*Katedra histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave
(Séria článkov vychádza pri príležitosti 375. výročia založenia univerzity v Trnave)*

Dejiny Trnavskej univerzity 1635 – 1777, 1992 – 2010

rie si vedia oveľa dôslednejšie vážiť iné národy.

Spomínaný deficit však môžu eliminovať publikačné aktivity Trnavskej univerzity k výročiu jej vzniku. Minimálne z pohľadu zozbierania a vydania historicky hodnotných diel, a tým udržania pamäte i pre budúce generácie. K takýmto obohacujúcim dielam patrí aj novembrové vydanie *Dejín Trnavskej univerzity*. Zostavovateľom knihy je profesor PhDr. Jozef Šimončíč, CSC., ktorý ju spolu s PhDr. Alžbetou Hološovou aj editoval. Na knihe pracovalo sedemnást autorov a je rozdelená do siedmich kapitol.

Prvá sa zaoberá vznikom Trnavskej univerzity, pričom mapuje pomery a význam Trnavy, ako aj osobnosť zakladateľa Petra Pázmaňa. Detailne rozoberá dôvody a proces založenia univerzity. Na úvodnú kapitolu nadväzuje druhá s podrobnosťami o vzniku a pôsobení jednotlivých fakúlt – filozofickej, teologickej, právnickej a lekárskej. V tretej a štvrtej časti knihy prinášajú autori pohľad na život univerzity, respektíve, na jej protagonistov študentov, profesorov a rektorov. Oboznamujú čitateľa o systéme a náplni štúdiá, o hodnotení študentov, o prístupe k vyučovaniu, ku ktorému neoddeliteľne patril i logický systém kladenia otázok.

Významnou súčasťou univerzity boli zariadenia a ústavy, v ktorých sa uskutočňovali rôzne učebné pokusy, aplikácie teórie v praxi, či slúžili na tvorbu učebných pomôcok a tlač kníh. Pri Trnavskej univerzite pôsobila knihtlačiareň, univerzitná knižnica, ale vzniklo tu i observatórium či lekárňa. Tieto zariadenia mali výrazný presah nielen mimo Trnavy, ale i samotného Uhorska. Potvrďuje to celá piata kapitola obohatená o štúdiu k botanickej záhrade, ktorá bola súčasťou práce a existencie lekárskej fakulty. Existencia Trnavskej univerzity mala dôležitý význam nielen z hľadiska vzdelania, ale jej pôsobenie výrazne ovplyvnilo myslenie v Uhorsku, život v meste a v neposlednej miere aj jeho architektúru. Komplex univerzitných budov je dodnes zachovaný a patrí k významným architektonickým pamiatkam na Slovensku. Aj preto je logické, že samostatná časť je v knihe venovaná univerzitným budovám. Posledná kapitola knihy mapuje obdobie od znovuoživenia univerzity v roku 1992 do roku 2010. Kniha je okrem podnetného a odborne fundovaného textu obohatená o viacero dokumentačných a obrazových materiálov, čím vzniklo odborné i čitateľsky pútavé dielo.

Kniha s rozsahom 370 strán je nielen významným vydavateľským počinom, ale i dôležitým premostením obdobia vzniku univerzity v roku 1635 až podnes. Ide o oblúk poznania, ktorý je zároveň aj podnetom na premýšľanie. Jeho vyústením sú aj otázky: Ako na túto významnú dejinnú skúsenosť dotýkajúcu sa nielen mesta a univerzity vieme nadviazať dnes? Ako vrátiť úctu a patričnú hodnotu dejinám, vzdelaniu, a tým aj Trnavskej univerzite?

Dejiny Trnavy I.

Prezentácia knihy 2. decembra o 17.00 h v Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika

Pôvodný zámer zostavovateľov knihy *Dejiny Trnavy* smeroval k jej vydaniu ešte v roku 2008. Rozpracovanie jednotlivých kapitol, rozsah diela, časový sklz pri dodaní a úprave textov, ako aj niektoré chýbajúce doplnky spôsobili dvojročné meškание. To však neovplyvnilo kvalitu textov, skôr naopak, umožnilo autorom doplniť niektoré najnovšie poznatky. Vzhľadom na rozsah dodaných kapitol a v snahe ponúknuť atraktívnu knihu z hľadiska grafického spracovania sa užší redakčný tím (prof. PhDr. Jozef Šimončič, CSc.,

PhDr. Ján Roháč, Ing. Pavol Tomašovič) po predložení prvej náhľadovej šablóny a odporúčaní grafických spracovateľov (štúdio Pergamen a Garamond) rozhodol pre dvojzväzkové vydanie *Dejín Trnavy*.

V týchto dňoch vychádza prvý zväzok v rozsahu 624 strán s pätnástimi samostatnými kapitolami, menným a miestnym registrom, ktoré je dielom pätnástich autorov. Editorom knihy je prof. PhDr. Jozef Šimončič, CSc. a zodpovedným redaktorom je PhDr. Ján Roháč.

Prvý zväzok *Dejín Trnavy* historicky mapuje vývoj mesta od prvých poznatkov osídlenia územia až po rok 1945. Presah za toto obdobie k dnešku obsahujú hlavne kapitoly venujúce sa architektúre, literatúre, hudbe a divadlu, kde bolo vhodné z hľadiska koncepcie, čitateľnosti kapitol a ich autorského spracovania ponechať fakty a súvislosti v kontinuite celku bez rozdelenia.

Prvé dve kapitoly *Privilégium mesta* (Michal Kušík) a *Symboly mesta* (Jozef Šimončič) sú tematickým i ideovým vstupom do celej knihy. Vyzdvihujú postavenie mesta z hľadiska spoločenského uznania vtedajšou štruktúrou moci, čo zvyrazňuje i jedinečná symbolika mesta. Tretia kapitola *Prirodné podmienky Trnavy* (Ján Drdul) mapuje územie z hľadiska geologických, hydrologických, prírodných (rastlinstvo a živočíšstvo) či klimatických podmienok, v ktorých sa odvíjajú dejiny najstaršieho slobodného kráľovského mesta na Slovensku. Tie v chronologickom slede prinášajú ďalšie kapitoly knihy. Začínajú pohľadom archeológa (Jozef Urminský), ktorý na základe faktov, nálezov a výskumov analyzuje a posudzuje okolie Trnavy od praveku, cez najstaršie stopy civilizácie v údolí Trnávky až po obdobie stredoveku. Obohatením týchto poznatkov smerujúcich k prvým obdobiam osídlenia územia je kapitola venujúca sa nálezom mincí (Ján Hunka), ktorá dotvára obraz o čulom živote mesta.

Na tieto výskumy nadväzujú v ďalšej časti knihy štyri kapitoly precíznym pohľadom na spoločenský a kultúrny vývoj mesta od stredoveku až po spomínaný rok 1945 (Juraj Roháč, Štefan Kazimír, Marta Dobrotková, Peter Sokolovič).

Historický význam mesta a jeho vývoj v dejinách sa premietol do architektúry mesta. Jeho vývoju i koncepcii sú venované ucelené kapitoly *Topografia starého mesta* (Mária Štibrányiová), no predovšetkým *Urbanistický a architektonický vývoj mesta* (Jaroslava Žuffová a Ivan Staník). Autori v nej mapujú vývoj od urbanistických začiatkov, cez goti-

ku, renesanciu, baroko, klasicizmus až po architektúru druhej polovice dvadsiateho storočia, a to pri sakrálnych i mestských obytných stavbách. Stavebnú a architektonickú časť uzatvára kapitola Mestské opevnenie (Ivan Staník).

Záver plnofarebnej knihy s množstvom dobových obrazových dokumentov tvoria tri kapitoly z kultúrneho diania v meste Literárne dejiny Trnavy (Eva Fordinálová), Hudobný život v Trnave (Edita Bugalová) a Divadlo v Trnave (Ladislav Čavojský).

Po dvadsiatich dvoch rokoch tak vychádza prvá časť Dejín Trnavy, ktorá je obohatená o nové objavy a poznania, je oslobodená od ideovej cenzúry či autocenzúry a zároveň otvára priestor pre lepšie porozumenie kontinuity miesta, ktoré Belo IV. nazval miestom vhodným pre život. História, čo potvrdzuje i nová kniha dejín mesta, to potvrdila v dobrých i v zlých časoch.

Pavol TOMAŠOVIČ

Nuž a máme 55

Divadelný súbor DISK Trnava 15. novembra 2010 pôsobí na slovenskej ochotníckej scéne 55 rokov

„A potom sa ešte pokúsime s DISK-om prežiť rok 2000, ale to zatiaľ naozaj je len sen.“ Presne takto to stálo v jednom bulletine pred 15-timi rokmi. Píše sa rok 2010. Prežili sme. Hoci nie vždy sme sa dokázali nadýchnuť z plných pľúc a neraz nám dochádzali sily. No za posledných päť rokov sa veľa vecí zmenilo. Život nášho súboru sa nemení z roka na rok, ale často zo skúšky na skúšku.

Pred piatimi rokmi sa o súbore pri jeho päťdesiatke popísalo pomerne veľa. Preto sa sústredíme iba na posledné obdobie.

Koncom roka 2005 pod umeleckým vedením Dušana Vícena uzrela svetlo sveta nová inscenácia DISKu Janček, Vícen a kol. DISK PADESÁTKA s podtitulom tragédia dell' arte. Premiéru mala v Divadle J. Palárika v Trnave ako 54. inscenácia DISKu 11. 11. 2005. Po víťazstve na Malej krajskej Scénickej žatve v Senici a Celoslovenskej súťaži alternatívneho divadla v Levoči, inscenácia získala nomináciu na Scénickú žatvu 2006 do Martina, kde uspela. Známý divadelný kritik, Vladimír Štefko o nej napísal: „Jedinou konzistentnou inscenáciou prehliadky (Cena za tvorivý čin roka) bola Padesátka Divadelnej skupiny DISK z Trnavy...“

Paradox zvaný život však na seba nenechal dlho čakať. Prvé predstavenie v roku 2006 (PADESÁTKA), ktoré sa uskutočnilo v divadle STOKA, sa stalo i rozlúčkou s týmto divadlom, ktoré bolo vždy plné ľudí očakávajúcich čosi avantgardné. Pre DISK to nebolo ľahké. Stratil svoju (skoro) materskú scénu i možnosť skúšania na javisku.

Defibrilátorom súboru sa stal režisér Blaho Uhlár, ktorý sa po 13-tich rokoch vrátil do DISKu. Metódou kolektívnej tvorby sa pustil do prípravy novej inscenácie na princípoch pohybového, nonverbálneho divadla s pracovným názvom Šagvyte (neskôr premenovanej na Výhľad). Prišli noví členovia, predstavujúci funkciu botulotoxínovej injekcie na vyplnenie vrások. Druhým oživovacím impulzom sa stal nápad vybudovať v pivnici kultúrneho domu na Kopánke v Trnave miništúdio. Vzniklo tu najmenšie divadlo na Slovensku s kapacitou 33 miest na sedenie, ktoré od 13. 6. 2007 pravidelne pôsobí pre verejnosť.

Hoci v januári 2007 bol hotový už druhý variant scenára inscenácie *Výhľad*, zaznela z úst režiséra neočakávaná veta: „Začínáme odznova!“ Bol to počiatok novej, konverzačnejšej hry. V magický dátum piatok 13. a 14. júla 2007 mala premiéru inscenácia B. Uhlár a kol. *DISK VÝHLAD* v réžii B. Uhlára v novom Divadelnom štúdiu *DISK* v Trnave. *Výhľad* sa predstavil i na SCÉNICKEJ ŽATVE 2008 v Martine. Nadežda Lindovská, docentka na Divadelnej fakulte VŠMU, konštatovala: „Cenu za tvorivý čin roka získalo Divadlo *DISK* z Trnavy za inscenáciu *Výhľad*... V kontexte aktuálneho ročníka súťaže, vyznačujúceho sa miernym konzervativizmom v témach a výrazových prostriedkoch, išlo o „najavantgardnejšie“ predstavenie... V konečnom výsledku predstavenie poskytlo zreteľnú výpoveď o časoch, ktoré žijeme“. Scénická žatva 2008 bola pre *DISK* trojnásobne úspešná. Okrem Ceny za tvorivý čin roka získal aj Cenu *jera.sk* za najlepší autorský text roka. No a do tretice Ján Rampák za celoživotné dielo získal Cenu Jozefa Kronera.

Ešte koncom roka 2007, 29. decembra, sa v *DISK-u* konala ďalšia premiéra. B. Uhlár a kol. *DISK Plazenie* v réžii Blaha Uhlára. Napriek skutočnosti, že v roku 2008 bol do súťaží v rámci ochotníckeho divadla na Slovensku prihlásený *VÝHLAD*, ani *PLAZENIE* nevyšlo naprázdno. Na X. ročníku Medzinárodného festivalu nezávislých amatérskych divadiel *APOSTROF* 2008 Praha získalo Cenu *Fidlovačka APOSTROFU* 2008.

Rok 2008 tiež priniesol čosi nové. Do *DISK-u* zavítala skupina mladých talentovaných nadšencov – amatérskych hercov. Časť z nich sa hneď zapojila do tvorby inscenácie M. Fehéra *TRŇNISTÉ DEJINY TRNAVY*. Hra vznikla na počesť 770. výročia povýšenia mesta Trnava na slobodné kráľovské mesto. Jej premiéra (12. 9. 2008 – deň osláv) bola síce zároveň derniérou, no sledovalo ju asi 2 500 divákov, čím sa vytvorila jedinečná divácka kulisa.

Tvorilo sa a tvorilo, samozrejme, pod umeleckým vedením Blaha Uhlára, až sa vytvorilo predstavenie *NÁDYCH*, s dátumom narodenia 18. 12. 2008. Do jeho tvorby sa aktívne zapojili všetci členovia súboru, teda vedľa starších (Milan Brežák, Ivan Kazimír, Pavol Lančarič, Ján Rampák) a tých ktorí prišli neskôr (Monika Babicová, Jozef Belica, Ján Novák) aj práve prichádzajúca skupinka mladých (Daniel Duban, Monika Chudá, Miroslav Mihálek, Tatiana Miháliková, Alžbeta Sersenová). Na celoslovenskej súťažnej prehliadke neprofesionálneho divadla *Tlmačské činohranie 2009* inscenácia získala Hlavnú cenu. a postúpila až na 87. ročník súťaží slovenských divadelných súborov *SCÉNICKÁ ŽATVA 2009*, kde získala Cenu *jera.sk* za najlepší autorský text roka 2009.

PONOR, ďalšia so spoločných inscenácií Blaha Uhlára a *DISK-u*, s ďalšou mladou hereckou posilou Petrou Sokolovskou, mala premiéru 26. novembra 2009. Inscenácia mala pozitívnu odozvu u divákov i u kritiky a získala na Celoštátnej postupovej súťaži a prehliadke amatérskeho divadla dospelých *TLMAČSKÉ ČINOHRANIE 2010* Špeciálnu cenu za autorské herectvo.

Spríjemnením sa stal projekt v koprodukcii s divadlom S.T.O.K.A, ako inak, pod režisérskou taktovkou Blaha Uhlára, ktorý mal premiéru o necelé dva týždne po *PONORE*, teda 30. 12. 2009. Alena Bodingerová vo svojej recenzii o. i. napísala: „Po *Výhľade*, *Plazení* a *Nádychu* – dopĺňajú *Diskári* uhlárovskú databázu svojich predstavení tohoročným *Ponorom* a *Dopadom*, čo vo významnom kontexte prináša istú logiku pocitových a tematických posunov vo vnímaní a reflektovaní sveta. ...Dopad je kruto úprimnou pravdou o samote, napriek tomu, že človek je tvor spoločenský.“

Významné zmeny priniesla i inscenácia *POLYLÓG* (Tok času) autorov B. Uhlár a kol. v réžii Blaha Uhlára, ktorá mala premiéru 24. 6. 2010. Bola špecifická hneď trikrát. Prvým špecifikom je fakt, že hra sa vyjadruje výlučne iba pohybom, obrazom a zvukom, teda inscenácia je postavená na princípoch pohybového, nonverbálneho divadla. Súbor si tiež prvýkrát prizval k riešeniu výtvarnej koncepcie profesionálnu výtvarníčku Miriam Struhárovú. A do tretice, hudbu k inscenácii kompletne skomponoval člen divadelného súboru Jozef Belica. Publicista

Maroš Berák o nej napísal: „Hoci formálne je predstavenie zostavené z fragmentárnych výjavov, podarilo sa dosiahnuť mimoriadne vysoký stupeň obsahovej jednoty. Scéna, hudba, herci a ich kostýmy spolu súvisia, vytvárajú jemné pradivo vzájomných odkazov a vzniká zvláštny svet, ktorému dominujú obsedantné témy... Amatéri z Disku hrajú presne. Neobťažujú predstieranými afektmi, nepokúšajú sa ani vytvárať postavy. Kryštalizujú sa na javisku ako typy. Nehrajú, nerozprávajú, nekričia, netancujú, len demonštrujú akési univerzálne relácie. Uhlár pokračuje v nachádzaní vlastnej divadelnej reči, odmieta príbeh, aby intuitívne zachytil vnútorné plynutie, odmieta slová, aby zachytil vnútornú myšlienku v jej zmyslových prejavoch.“

Súbor neoddychoval ani v lete. Spolu s Blahom Uhlárom v koprodukcii so združením S. T. O. K. A uviedol už 28. 10. 2010 premiéru ďalšej inscenácie ORGANON.

To je momentálne všetko. I keď na ceste je ďalší prírastok s názvom OKRAJ, ktorý bude mať s najväčšou pravdepodobnosťou premiéru ešte tento rok – 22. 12. 2010.

V DISKu nastáva striedanie generácií. „Staršina DISKu“ neodchádza, ale ochotne vytvára priestor pre mladšiu nastupujúcu generáciu. Držme im palce, aby mohli o päť rokov konštaťovať: „Nuž a máme 60.“

Betka Sersenová, Milan Brežák (15. novembra 2010)

foto: C. Bachratý

Zomrel režisér Ján Zeman

Filmový a divadelný režisér Ján Zeman nás opustil v Bratislave náhle vo veku 66 rokov. K jeho najznámejším dielam patrí celovečerný hraný film Citová výchova jednej Dáše, či televízny seriál Mesto Anatol. Juniorský držiteľ československého rekordu v skoku o tyči začínal ako zvukový technik v divadle Nová scéna v Bratislave. Neskôr vyštudoval filmovú réžiu na pražskej FAMU. Ešte počas štúdia nakrútil pre Československú televíziu Bratislava hraný televízny film Babie leto – čas smútku. V rokoch 1971 – 76 sa venoval tvorbe dokumentárnych filmov v štúdiu krátkych filmov Bratislava. Najmä v 80. rokoch intenzívne spolupracoval s Československou televíziou Bratislava, pre ktorú vytvoril niekoľko ocenených televíznych filmov a inscenácií – Kľúče od mesta, Hra s ohňom 1-2, Mesto Anatol 1-3, Zlatý chlieb a ďalšie. Od roku 1993 sa venoval aj divadelnej réžii. V Spišskej Novej Vsi inscenoval Brechtovu hru Pán Puntila a jeho sluha Matti, neskôr v Mahenovom divadle v Brne Offenbachov Parížsky život.

Pred dvoma rokmi prišiel Ján Zeman aj do Trnavy, aby naštuďoval divadelnú hru chorvátskeho dramatika Mira Gavrana Tajomstvo Gréty Garbo. Jej dej sa odohráva v polovici 50-tych rokov minulého storočia, v čase, keď je starnúca a depresiami trpiaca hollywoodska hviezda, ktorá už štrnásť rokov nestála pred kamerou, donútená rekapitulovať svoj život. A ako vtedy prijímal Ján Zeman svoju úlohu na trnavskom javisku? „Som veľmi rád, že dramaturg Maroš Puobiš so mnou tvoril časť tímu pri príprave hry. Sú to roky, čo sme spolupracovali na bratislavských televíznych pondelokoch a spolupráca bola aj vtedy výborná. Autor Miro Gavran je zaujímavý, pútavý a divácky obľúbený v celej Európe. Aj preto naše naštuďovanie je príbehovým, a nie artistným divadlom, a aj keď sa niekoho možno bude zdať staromódne, je to aj príležitosť pre hercov, aby hrali aj niečo iné ako Ordináciu v ružovej záhrade. Pokiaľ ide o angažovanie hercov, aj Dušan Jamrich chvíľu váhal. Tá hra sa však podarila aj preto, že sme mali Grétu Garbo. Nevieť si predstaviť, kto iný by mohol byť nositeľom tejto postavy ako Anna Javorková. Boli potrebné aj vekové dispozície. Dobré je, že sa robilo aj s mladými hercami, pretože kontinuita veľmi chýba, aby starší herci odovzdávali skúsenosti aj starším,“ hovoril vtedy o titule na doskách trnavského divadla Ján Zeman. Nemyslel zaiste ani on, že to bude jeho posledný kontakt s trnavskými doskami. Inscenácia, ktorá je v divadle stále v repertoári, nám bude Jána Zemana pripomínať aj cez divadelné dosky.

-maju-

Láska k divadlu sa u nej zrodila v našom meste

Celý svoj umelecký život venovala divadlu. A práve láska k nemu sa u nej zrodila v našom meste. Hovoríme o trnavskej rodáčke Márii Prechovskej, pri príležitosti jej nedožitých 90. narodenín a zároveň 15. výročia jej úmrtia (* 21. 1. 1921, † 5. 11. 1995).

Narodila sa a vyrastala v centre mesta. Neraz spomínala na studňu na rohu Pekárskej a dnešnej Hviezdoslavovej ulice, na pokojný a ničím nerušený život obyvateľov mesta, ktorých len občas vyrušilo nejaké auto. Mária Prechovská sa pôvodne v Trnave ani nemala narodiť. Jej otec pracoval v cukrovarníckom priemysle, a tak ho prekladali z miesta na miesto. A keďže mal prácu práve v Trnave, Mária prišla na svet v Trnave.

Žila tu prakticky dvakrát, najprv do svojich šiestich rokov. Z Trnavy prvýkrát odišla do Továrníkov a neskôr do Topoľčianok. Ako dieťa ju vychovávali uršulínky, odkiaľ tiež nebolo ďaleko na Pekársku ulicu. „Pamätám si, že na druhom poschodí mali takú krásnu kaplnku. Boli tam tmavé parkety, mosadzné a zvláštne sväteničky. A bola tam krásna Madona, čo bola pre mňa symbol krásy. Cez prestávku som vždy vyšla hore a dívala som sa na túto Madonu,“ spomínala kedysi Mária Prechovská v jednom z rozhovorov.

Do Trnavy sa vracala pravidelne, keďže tu mala pochovaných rodičov. Nevynechala nikdy ani centrum mesta a ani prechádzku okolo divadelnej budovy, aj keď, paradoxne, na javisku rôznych divadelných inštitúcií, ktoré v budove mestského divadla sídlili (od Dedinského, cez Krajové až po Trnavské divadlo), nikdy dlho neúčinkovala. Až na jednu sezónu. V rokoch 1944 – 45 bola členkou Akademického divadla v Trnave. To už mala za sebou absolutorium herectva, ktoré absolvovala v Reinhardtovom divadelnom seminári vo Viedni. A práve do Viedne sa s Činohrou SND v Bratislave vrátila v pamätnom roku 1968.

Takmer 50 rokov pôsobila na doskách Činohry SND v Bratislave. Tam sa vypracovala na herečku širokého spektra komediálnych postáv v klasických i súčasných dramatických dielach, tak domácich ako aj svetových autorov. Jej herectvo bolo trochu špecifické a podľa odbornej verejnosti aj moderné tým, že sa vymykalo typickému ženskému prístupu k herectvu. Mária Prechovská, naopak, stvárňovala nesentimentálne a nepatetické herectvo, a preto sa hodila najmä na postavy emancipovaných žien. Známa je napríklad jej televízna, ale aj divadelná postava Moniky z Bukovčanovho románu Pštroši večierok. Bola výborná aj v postavách tradičného repertoáru ľudového typu.

Popri známých televíznych a filmových postavách (film Vladimíra Bahnu Posledná bosorka sa odohrával práve v Trnave, známa bola aj jej postava z filmu Dušana Trančíka Koncert pre pozostalých) sa často ozývala najmä z rozhlasu, a práve rozhlasu zostala verná až do konca života. A na sklonku života jej rozhlasový autor Jozef Lenhart ponúkol hlavnú postavu v rozhlasovej hre Spolok klobúkových dám. Monodráma na ploche jedného dňa zobrazuje príbeh osamelej a ťažko chorej ženy, ktorú blízka smrť a smútok za nepovšimnutou mladostou vyprovokujú zapísať sa do kurzu turistických sprievodcov, aby sa aspoň takto

vrátila na miesta svojej mladosti a pokúsila sa zvíťaziť nad zákernou chorobou. Rozhlasová hra je plná dramatickosti bez výraznejšieho použitia zvukových efektov, typických pre rozhlasovú hru. Všetko zvládla Mária Prechovská svojím prístupom k textu a zvuková majsterka prístupom k zvukovému snimaníu herečky. Za realizáciu tejto hry bola ocenená aj majsterka zvuku Ľubica Olšovská na XIII. festivale pôvodnej slovenskej rozhlasovej hry v Piešťanoch. „Nahrávali sme to, keď už pani Prechovská bola ťažko chorá, no pre mňa to bol zážitok stretnúť sa s ňou pri úlohe, v ktorej šťastí stvárňovala svoj životný príbeh,“ spomína po rokoch na stretnutie s herečkou autor Jozef Lenhart. Po úspechu rozhlasovej hry pripravila Mária Prechovská spolu s herečkou Oľgou Solárovou aj televíznu verziu tejto hry.

Na fotografii: Máriu Prechovskú (vľavo) obsadil v roku 1986 režisér Miloslav Luther aj do televízneho filmu Chlapec do náručia (Na foto spolu s Evou Rysovou a Vladimírom Hajdu).

Martin JURČO, foto: www.stv.sk

Tajomný pokoj vecí

MILAN RÚFUS

Divadlo Jána Palárika v Trnave

DRAMATURGIA: Mirka Čibenková, **SCÉNA a KOSTÝMY:** Kateřina Bláhová, **HUDBA:** Juraj Pěč, **RÉŽIA:** Viktor Kolár, **Účinkujú:** Edita Borsová, Gregor Hološka, Barbora Bazsová, **Anjeli:** Martin Krížan, Stanislav Staško, Michal Jánoš, Miroslav Beňuš

Poézia je v dobe valiacich sa slov a v pragmatizme doby na periférii. Hlas básnikov, s výnimkou romantikov, nepatrí k tým, ktorí by sa bral vážne. Ešte ťažšie nájsť poeta, ktorý sa nezapredal dobe. Napriek tomu všetkému, napriek malosti národa, mali sme básnika, ktorého slovo nestratilo ducha a silu odkazu za vypovedané. Básnika, ktorého akceptoval i pragmatický trh. Básnika, ktorý inšpiroval a inšpiruje. Tvorcov i divákov. Do poslednej slabiky

slova to potvrdzuje i dramaturgické spracovanie pod názvom Tajomný pokoj vecí, ktorý je od 20. novembra v ponuke trnavského divadla.

Na premiéru som sa vybral kvôli básnikovi. Milanovi Rúfusovi.

Inšpiroval ma v mladosti a je pre mňa vzorom neoblomnosti ducha v dobe bez ducha. V dobe krajších zajtrajškov, kde človek bol iba súčasťou systému. Inšpiruje ma i dnes, v dobe, kde je človek opäť súčasťou systému trhu, rýchlosti a peňazí. Včera i dnes, keď je duch, báseň i mysliaci človek nadbytočný.

Prichádzal som s očakávaním.

Nenaplnilo sa. Každou minúťou sa môj pohľad a istota poznaného menila v čosi nové. Z úvodných minút nepokoja, z možného skíznutia do jednoduchej šablóny (postihnuté dieťa v rodine, a tým lacné vyvolanie súcitu) sa každým novým vstupom menilo. Z očakávaného na nečakané. Na nový, no podvedome známy príbeh. Príbeh dnešných dní. Rýchlosti a zaujatosti zháňaním, hromadením vecí, zabúdajúc a strácajúc podstatné a nosné.

Lásku k inému, k deťom a k svetu.

Jednoduché, no nie zjednodušené ani banálne.

Ako Rúfusove básne. Duch vytryskujúci zo slov. Odkaz smerujúci k ľudskému zenitu. Bez pátosu, bez patentu na rozum. Tajomný pokoj a hĺbka slova.

Stávam sa súčasťou deja.

Posúvajú ho básne Rúfusa, no nie je to jeho príbeh. Je to príbeh o nás a jeho slová o našej dobe. Prorocká výzva básnika k ľuďom, čo nestratili, iba zatlačili cit. Volanie po srdci, po duši.

Sme schopní ešte počuť? Ak nie anjela, tak aspoň básnika? Ak už ani jedno ani druhé, ostaneme hluchí na modlitbu vlastných detí?

„Pane, ktorý si na nebi, zachovaj všetkým deťom mamy. Nech ako cesto na chlebk im rastú v teple pod rukami. Podaruj deťom otecka na každý deň, nie iba na včera. Bez otecka je ovečka zatúlaná a bez pastiera. Zachovaj nám ich obidvoch, veď dve ruky od Teba máme. Dve ruky deťom stvoril Boh: pre ocka jednu, druhú mame.“

(Milan Rúfus, Modlitbičky, Mladé letá 1992)

Kto má uši na počúvanie, nech počúva.

Vstúpi do sveta básnika.

Vstúpil som do štúdia divadla. S vlastným očakávaním.

No začul som jeho hlas. Tajomný pokoj vecí.

Odniesol som si ho domov.

Pokoj vecí, pokoj srdca a pokoru ducha. Sviatočnosť, takú potrebnú do týchto pragmatických dní.

Také posolstvo prináša inscenácia Rúfusovej poézie v Divadle Jána Palárika. Nielen vďaka výbornej dramaturgii, réžii a hereckým výkonom, ale aj vďaka zomknutosti kolektívu, ktorý pri tvorbe tohto dielka načúval hlasu svojich anjelov.

Pavol TOMAŠOVIČ, foto: djp.sk

Dvadsaťročná tradícia vianočného koncertu Trnavie

V nedeľu 19. decembra o 19. hodine sa uskutoční v katedrále sv. Jána Krsťiteľa v Trnave Veľký vianočný koncert. Organizátorom je domáci miešaný spevácky zbor Trnavia, ktorý toto podujatie v meste pravidelne usporadúva už dvadsať rokov.

Na tom tohtoročnom bude účinkovať niekoľko telies. Ako spoluúčinkujúcich si zbor prizval Trnavský komorný orchester s umeleckou vedúcou Alžbetou Ševečkovou. Osviežením koncertu má byť aj Bratislavský detský zbor so zbornajstrom Róbertom Tišťanom, ktorý zvukovo spestrí vianočnú nádielku. Koncert dirigentskou taktovkou povedie dirigent zboru Trnavia Andrej Rapant.

„Na koncerte odznejú prevažne vianočné skladby – niečo aj z obdobia renesancie a romantizmu, ale jadrom budú tradičné koledy a populárne vianočné piesne. Všetko v aranžmánoch pre miešaný zbor, orchester, detský zbor a perkusie. Verím, že koncert bude pre divákov zážitkom, na ktorý nezabudnú. Srdečne pozývam všetkých ľudí, ktorí si chcú navodiť vianočnú atmosféru a odniesť si z nášho koncertu so sebou kúsok Vianoc,“ odkázal Trnavčanom prostredníctvom Noviniek z radnice Andrej Rapant.

Miloš Balgavý KERAMIKA – voľná tvorba & dizajn

Kopplova vila Galérie Jána Koniarka, Zelený kričiek 3, Kurátorka: Dana Janáčková Výstava potrvá do 30. januára 2011

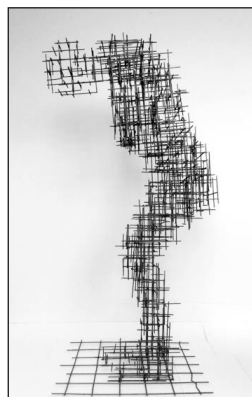
Pri príležitosti nedožitého 85. výročia narodenia keramikára Miloša Balgavého spojili svoje úsilie a možnosti štyri slovenské regionálne galérie a pripravili výstavu diel umelca. Táto snaha bola korunovaná skutočnosťou, že autor, známy i za hranicami Slovenska, sa samostatnými retrospektívnymi prezentáciami predstavil domácemu publiku iba na rodnom Záhori a v Trnave, kde prežil väčšiu časť svojho života. Po štrnástich rokoch umelec vstupuje prezentáciou diel na otvorenú domácu scénu prostredníctvom retrospektívneho pohľadu, sprevádzaného navyše čerstvou rozsiahlou monografickou publikáciou. Spomienka je úzko filtrovaná najkvalitnejšími artefaktmi zo všetkých oblastí bohato rozvetveného autorovho programu. Rozloženými akordmi v ňom štyridsaťpäť rokov neúnavne rozvzdal nosné me-

lódie pôvodných tvorivých impulzov. Svoje pevné miesto tam nachádzajú diela úžitkovej i dekoratívnej proveniencie malých, stredných i veľkých rozmerov určené pre interiér, aj exteriér. Stály priestor v tomto programe patrí tiež keramickej dizajnerskej tvorbe, z ktorej previedol početný rad diel aj do sériových prototypov.

Široký žánrový, ale najmä názorový záber Miloša Balgavého neustále pripomína jeho bytostne sochársky modelovaný prístup – premyslený, doložený eleganciou plynulých čistých línií, správne volenou povrchovou úpravou a precíznou farebnosťou. Tvorivá invencia a umelecký fortieľ keramikára Miloša Balgavého tak vtisli nezabudnuteľnú pečať našej keramickej scény.

Dana JANÁČKOVÁ

Andrej Haršány DATA Body

**KIUB 3, Kopplova vila Galérie Jána Koniarka, Zelený kričiek 3
Kurátor: Miroslav Zajac
Výstava potrvá do 9. januára 2011**

Výstava DATA Body je začiatok hľadania vlastného výtvarného prejavu. Hľadanie súvislostí a ich aplikovanie v galerijnom priestore. Inštalácia tiel rôznych materiálov, póz a foriem. Virtuálny projekt ako obraz doby, ako hľadáme na ľudské telo, ktoré stratilo svoju transcendentálnosť a stáva sa iba súborom informácií. Alebo ako telo stratené v mase iných tiel, budované vnútornými štruktúrami, ktoré reprezentujú masové prostredie odrážajúce sa v nás.

GJK

Prekvapujúca pravda o pôsobení mimozemšťanov

Občas v meste stretnem priateľa a muzikanta Jozefa Halána. Každý náš rozhovor sa po chvíli zvrtné na rozprávanie o UFO a mimozemšťanoch. Jozef sa tým zaoberá roky, dokonca zložil a nahral skladbu na oslavu mimozemšťanov. Prednedávnom sa tešil, že už to dlho nepotrvá, obsadia nás a bude koniec sveta. Tvrdil, že v týchto časoch sa to tu len tak hemží mimozemšťanmi. Ich domovom je vraj súhvezdie, ktoré raz za niekoľko tisíc rokov preletí teritóriom našej slnečnej sústavy a svojím magnetizmom spôsobí chaos v nebeskom poriadku planét. Vraj preto je na zemi v poslednom čase toľko prírodných katastrof. Tie sa majú stupňovať až do decembra 2012, kedy má podľa kalendára Mayov nastať koniec sveta.

Jozefa Halána mrzí, že veľa jeho známych neberie tieto výstrahy vážne a mávajú nad nimi rukou. „A čo ty?“, spýtal sa ma priamo, „tiež si neveriaci Tomáš?“ Iba som sa uškrnul a kývol rukou. Veď je to kamarát, nerád by som mu rovno vytmavil, že s tými mimozemšťanmi to má v hlave trochu popletené. Ale ja som triezvo uvažujúci človek a v týchto veciach mám už jasno...

Začiatkom roka 1997 som ako podnikateľ skrachoval a hľadal prácu. Niečo sa rysovalo v Jaslovských Bohuniciach. Sadol som do zničeného mikrobusu, ktorý bol niekoľko rokov zdrojom mojej obživy, a zašiel ta. Na informačnom oddelení som stretol niekoľko priateľov zo starých časov výstavby JE V-1, keď som tam pracoval – fotografku Martu Ďurišovú a redaktorky Majku Mončekovú a Anku Vrúbelovú, ktoré vtedy tvorili bijúce srdce podnikového mesačníka Atóm mieru. Potom, po pohovore, som ešte v Bohuniciach navštívil niekoľko exkolégov, s ktorými som pred dvadsiatimi rokmi pomáhal budovať JE V-1.

Na ceste späť som na tmavej nočnej oblohe zbadal červeno žiariacu hviezdu, ktorá sa neveriteľne prudko hýbala horizontálne, vertikálne a aj inak. Zrazu, presne o desiatej v noci, zostala nehybne stáť vysoko nad transformátorovou stanicou pred Malženicami. Znenazdania ma oslepilo jasné svetlo. V zmätku som prudko dupol na brzdú a strhol volant nabok, ale bolo už neskoro. Auto sa nezvučne rútilo ďalej vzduchom a mne v zlomku sekundy pred oslepeným zrakom prebehol celý doterajší život. Nevedno prečo, ale v poslednom záblesku vedomia som si ešte spomenul, že som ráno zabudol nakrmiť kocúra Miška. Akoby som v tom tichu pred očakávaným nárazom počul jeho tiché a vyčítavé „miauuuu...“

„No len sa netvár, že máš výčitky svedomia. Poznáme sa – nebolo to po prvý raz, keby som sa na teba spoliehal, tak triem biedu,“ povedal Mišo. Neveril som vlastným ušiam a veru ani očiam, keď si konečne zvykli na jasné svetlo v miestnosti, ktorá hmlisto pripomínala riadiace centrum atómovej elektrárne. Namiesto „smenových“ inžinierov v bielych plášťoch tam však bol môj kocúr a s ním niekoľko záhadných bytostí. Mali vyše dvoch metrov a pripomínali rytierov v brneniach. Brnenia boli asi priesvitné, lebo som cez ne videl čosi svetielkujúce a pulzujúce.

„Za iných okolností by som sa urazil a na pár dní zmizol, aby som ťa vytrestal, ale dnes budem výnimočne veľkorysý,“ zapriadol kocúr a pokračoval: „Ak mi sľúbiš poriadnu porciu šľahačky, budem ti teraz robiť tlmočníka.“

Jedna z bytostí podišla ku mne, ale nevydala ani hláska. „Kto ste a čo odo mňa chcete?“ spýtal som sa so srdcom v nohaviciach a s hrôzou si uvedomil, že hovorím bez toho, aby som otvoril ústa.

V panike sa mi v hlave vynorili príbehy o mimozemšťanoch, ktorí uniesli ľudí a potom ich skúmali. Možno sú niektorí z nich neviem koľko svetelných rokov vzdialení od našej zeme, zatvorení v klietkach alebo teráriách, tak ako máme my v klietkach škrečkov, papagáje, korytnačky a bohvieaké iné zvieratká. Potom sa mi z hmly detstva vynoril v hlave príbeh jednej noci, keď som bol ešte malý. Obaja rodičia spali na jednej strane manželskej postele, na druhej spal brat Michal. Moja kovová detská postieľka bola dlhšou časťou priložená k peľasti manželskej postele a moja tvár bola obrátená k vyše dvojmetrovým preskleným dverám našej spálne. V jednej chvíli som sa prebudil. Naša spáľňa bola osvetlená magickým svetlom a pred zatvorenými dverami stála čudná postava, vysoká, s hlavou po zárubňu, ktorá veľkými hypnotizujúcimi očami pozerala na mňa a mala svetielkujúce rebrá a kosti... Chcel som kričať, ale s hrôzou som si uvedomil, že nemôžem otvoriť ústa. Chcel som vyskočiť a zobudiť brata a rodičov, ale nemohol som sa hýbať. Mohol som pohybovať jedine očami, a tak som v čudnom svetle bytosti videl svojich rodičov a brata ako spokojne spia. Potom sa moje oči opäť stretli s očami čudnej bytosti. Nevieť, ako dlho sme sa pozorovali, kým som opäť zaspal. Ráno, ktoré bolo ako každé iné, som mame porozprával o nočnej príhode. „Určite sa ti to snívalo“, povedala s úsmevom a pohladila ma po tmavých vlasoch.

„Neboj sa, nič sa ti nestane,“ priadol Miško, „ani oni teraz nemienia riešiť, že ma občas zanedbávaš. A to, keď si bol malý, bol obyčajný omyl, oni len netrafili do správneho času. Chceli vtedy tú tvoju fordku, ale ty si si ju kúpil až o dvadsať rokov neskôr, rozumieš?“

Nerozumel som. Naozaj som si kedysi kúpil legendárneho Forda T29 – veterána, s ktorým sme robili rozruch na trnavských uliciach, ale načo by bol týmto očividne nesmierne vyspelým bytostiam? A vôbec, veď sa už ani poriadne nepamätám, čo sa s ním vlastne stalo...

„No čo by sa stalo – samozrejme, máme ho. Vy ľudia si neviete vážiť skutočné hodnoty, tak sme ho radšej včas zachránili. A teraz nás znova zaujíma tvoje auto,“ tlmočil ďalej kocúr nezvučný prejav bytosti, ku ktorému pridal aj vlastný komentár: „Väčšinou sa síce zaoberáš samými hlúposťami, kadejakým fidlaním, pospevovaním a písачkami, ale na toto máš naozaj nos. Vracia, že je to fenomenálny technický zázrak. Jazdí, ale podľa fyzikálnych zákonov by už pár rokov vôbec jazdiť nemalo. Odkopirujú si ho. Tam u nich bude ozdobou Vesmírneho múzea technických zázrakov.“

„A kedy chcú auto kopirovať?“ myslel som si nahnevany. „Ja na také sprostosti nemám čas! A vôbec...!“

„Figu pšaču nemáš. A vôbec, načo čas, ten predsa nechcú, chcú len to auto. Veď ti vravím, že sa furt zaoberáš sprostosťami, namiesto aby si mi bežal kúpiť tú sľúbenú smotanu,“ doznievalo mi v ušiach na ceste pred Malženicami. Hneď som sa pozrel hore. „Hviezda“ zmizla, akoby nikdy neexistovala, akoby to bol všetko iba sen. Pozrel som sa na hodinky. Bolo presne desať v noci, tak ako predtým, akoby čas zastal a vôbec nič sa nestalo. Poštípál som sa do líca a dal si aj zaucho. Až potom pomaly, váhavo stlačil spojku a zaradil rýchlosť.

Doma ma hneď pri dverách vítal kocúr Miško. „Mrau,“ povedal, zdvihol chvost a elegantne, aby sa nepovedalo, poobtiaľ sa mi okolo nôh. Podišiel som ku chladničke, vybral z nej šľahačku, ktorú mala manželka pripravenú na víkend a nalial ju kocúrovi do misky. Slastne zapriadol a pustil sa do nej. Zamyslene som ho chvíľu pozoroval. Usilovne chlípala ružovým jazýčkom a na fúzoch sa mu zachytávali drobné biele kvapôčky.

Nevydržal som: „Mišo, netvár sa, akoby si nevedel do päť narátať, priznaj sa, kde si bol pred pätnástimi minútami?“ Kocúr sa nedal rušiť. Najprv starostlivo vylízal misku, po-

tom sa pozrel na mňa, akoby chcel povedať, že on má teraz dôležitejšie veci na starosti, než sa so mnou baviť o tom, kde bol, dôstojne sa odobral na svoje obľúbené miestečko na gauči a pustil sa do dôkladnej očisty kožušeka.

Aby som nevyzeral ako blázon, svoj príbeh o mimozemšťanoch, ich záľube v technických pamiatkach, muzeálnej činnosti a o kocúrovi v úlohe tlmočníka som radšej nikomu nerozprával. Aj tak by mi nikto neuveril. Veď ani ja sám som tomu neuveril.

Čas plynul, s autom som sa už dávno rozlúčil na šrotovisku a bez šrotovného. Do večných lovisk odišiel neskôr aj kocúr Miško a o nič menší tulák a maškrtník sa vyklúľ aj z jeho nasledovníka. Žil som si v pohode. V príjemnom zabudnutí, bez auta a príbehu, som si kúpil od slovenského olympionika, bronzového medailistu v hode kladivom a zlatého z Majstrovstiev Európy 2010 Libora Charfreitaga juniora starší závodný bicykel Premiér, opravil ho a niekoľko rokov bez problémov brázdil na ňom trnavský región. Veľa priateľov a známych ma podozrievalo, že s Premiérom robím reklamu našej najväčšej pravicovej politickej strane. Až do včerajška. Keď som sa totiž včera večer o desiatej viezol na ňom domov, na červenej, na križovatke ulíc Študentská a Hospodárska, opäť zastala nado mnou „hviezda“ a oslepujúce svetlo jej reflektora ma aj s bicyklom vtiahlo dnu...

Marián MRVA

Športový kaleidoskop

■ **KULTURISTI MEDZINÁRODNE** – TJ Fortuna Trnava bola organizátorkou 21. kapitoly medzinárodnej konfrontácie Grand Prix Slovakia. V trnavskom Divadle Jána Palárika sa predstavilo 25 kulturistov zo Slovenska, Česka, Francúzska a Rakúska. Absolútny primát získal 34-ročný Igor Kočiš (VŠC Dukla Banská Bystrica). Z borcov domácej Fortuny skončili dvaja na 4. priečke: Rudolf Kopčok v hmotnosti do 80 kg a Niko Kvasnovský nad 90 kg. Na čele usporiadateľského štábu GPS 2010 stál zakladateľ trnavskej kulturistiky Peter Uriček, 10-násobný majster ČSSR. Deväť prvenstiev získal medzi dospelými, jeden medzi juniormi. Z európskeho šampionátu si doviezol trofeje za 1., 3. a 5. miesto. Teraz sa radí medzi rozhodcovské stálice v najvýznamnejších svetových súťažiach.

■ **TRNAVSKÝ POHÁR 2010** – Mestská športová hala patrila 13. a 14. novembra tradičnému jesennému festivalu tanečníkov. Podľa slov Dušana Spišiaka z KTŠ Tyrnavia, v sobotu zapísali do prezenčných listín 37 choreografií a o deň neskôr sa divákovi predstavilo 196 dvojíc zo Slovenska, ale aj z Česka, Maďarska a Rakúska. Hlavná súťaž Trnavského pohára 2010, v A-skupine dospelých, sa v štandardných tancoch stala korisťou bratislavského páru Peter Vörös – Lucia Oboňová (TK Uni-dance) a v latinskoamerických tancoch triumfoval maďarský pár Szilárd Dénes Erdélyi – Anna Polláková. Súťažili všetky vekové kategórie, vrátane najstaršej skupiny neregistrovaných tanečníkov. Prvenstvo získali manželia Vladimír a Dagmar Cagaňovci z domáceho KTŠ Tyrnavia.

■ **JESENNÝ DARČEK K JUBILEU** – Futbalisti ŠK Modranka si v jesennej časti oblastných majstrovstiev počínali nad očakávanie. V pätnástich vystúpeniach stratil nováčik z trnavskej časti – pod taktovkou Vojtecha Žitného, ktorý na trénerskom stolci nahradil cez leto spartakovca Jozefa Šurana – iba tri body (skóre 5:16). Svojmu klubu venovalo mužstvo pekný príspevok k oslavám deväťdesiatin organizovaného futbalu. Výraznou mierou sa o „polovičné“ prvenstvo Modranky v 6. lige pričínili bývalí ligisti Spartaka Trnava, 36-ročný Jaroslav Mačák a 35-ročný Erik Tobl.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Od karate po atletiku

Sviatočné dni na prelome starého a nového roku patria v Trnave aj pestrej nádielke športových podujatí. Niektoré pozvánky prinášame v nasledujúcej skladke. Ďalšie akcie v rámci Trnavských dní telesnej kultúry postupne nájdú záujemcovia na mestskom internete www.trnava.sk.

■ **VIANOČNÝ TURNAJ V KARATE** – Prvá decembrová sobota od 13.00 h je vyhradená 29. dielu Vianočného turnaja v karate mužov a žien. Technickú realizáciu má na starosti KK Slovsport, ktorý vlni oslávil 30 rokov jestvovania pod taktovkou Tibora Mikuša, držiteľa bronzovej medaily z ME 1980 v Barcelone, 10-násobného majstra Slovenska a 4-násobného šampióna ČSSR. Mestská športová hala najskôr rozdá víťazné trofeje za súborné cvičenie kata, po ňom príde na rad športový zápas kumite. Pred rokom pricestovalo do MŠH 79-členné pole a ani teraz by nemalo byť menej početné. Usporiadateľský štáb vedie Renáta Gašparovičová. Podľa slov riaditeľky turnaja, svojho času prvej reprezentantky ČSSR vo Svetovom pohári v kumite, aj 4. decembra vyvrcholí trnavský sviatok karatistov súťažou trojčlenných tímov. Minuloročný primát sa chystajú obhájiť reprezentanti Srbska. Muži domáceho Slovsportu vlni skončili na 3. stupienku a v hodnotení jednotlivcov bol Ronald Rajčány druhý do 78 kg, Karim Bouhdal tretí do 68 kg, rovnako Romana Harasníková do 53 kg. Ani pri najbližšom festivale v kimónach nechcú byť Trnavčania v kvalitnom poli iba do počtu.

■ **AJ HALOVÝ FUTBAL MÁ ZELENÚ** – Trnava sa pýši najväčším počtom halových futbalových turnajov spomedzi všetkých slovenských miest. Z bohatej nádielky spomeňme dva. V nedeľu 5. decembra o 14.00 h bude mať výkop 14. kapitola Memoriálu Vlastimila Opálka. Podľa slov Jozefa Diana, Vlastovho bývalého spoluhráča a švagra, divákovi sa predstavia tri corgoňligové mužstvá – Dukla Banská Bystrica, ViOn Zlaté Moravce a obhajca lanského prvenstva Spartak Trnava, štvoricu premiérovu doplní prvoligový LAFC Lučenec. Pred rokom vo finále zvíťazili „bíli anđeli“ nad FC ViOn 7:4 (2:3). Predsilvestrovská futbalová šou o Pohár primátora mesta príde na rad v pondelok 27. 12. o 14.00 h. Ako povedal pre Novinky z radnice Mikuláš Rožňák, riaditeľ tohto najstaršieho halového turnaja na Slovensku, v 21. ročníku zápolenia hráčov nad 35 rokov sa priaznivci môžu tešiť na internacionálov Slováckej Slávie Uherské Hradište (vlnajší víťazi), FC Vítkovice, Dukly Banská Bystrica a domáceho Spartaka.

■ **A NAPOKON KRÁLOVNÁ ŠPORTOV** – Trnavskú bežeckú trilógiu na Slávii otvorí v nedeľu 26. 12. o 11.00 h 31. diel Zimného behu zdravia (3 a 10 km, tombolové rozdeľovanie vecných cien). Trnavský novoročný beh o Pohár primátora mesta sa 24. raz prihlási o slovo v sobotu 1. 1. 2011 o 13.00 h (dospelí 7,7 km – Memoriál Ladislava Kmeča, žiactvo 1 238 m). Vo štvrtok 6. 1. 2011 sa pobeží 12. stať Trojkráľovej šestky (11.00 h, 6 km). Súčet troch kôl 2009/2010 pasoval na víťazný piedestál Andreja Orlického (Triathlon Team Trnava) a Barboru Šaštinskú (AK Slávia Trnava). Obísť nemožno ani 27. ročník Silvestrovskej ceny v hode atletickým bremenom. Tréningový sektor atlétov Slávie v lokalite Na rybníku bude patriť vo štvrtok 30. decembra o 10.00 h úradujúcemu majstrovi Európy v hode kladivom, 33-ročnému Trnavčanovi Liborovi Charfreitagovi (na zimné sviatky príde domov z tréningového kempu v zámorskom Dallase), tiež ďalším popredným vrhačom, ale aj rekreačným odvážlivcom, ktorí nemajú obavy, že poletia ďalej ako bremenom. Náčinie má hmotnosť 10,5 kg, rukoväť je dlhá 77 cm. Vlni nám dosiahli víťazné pokusy súrodenci Charfreitagovi. *Jaroslav LIESKOVSKÝ*

Nepriatelia nášho zdravia v zimnom období

Zimné obdobie s nízkymi teplotami, sychravým počasím často sprevádzaným vetrom vytvára ideálne podmienky pre šírenie rôznych vírusových ochorení. V takomto nepriaznivom počasí prirodzene ľudia preferujú uzavreté priestory pred pobytom vonku. Rýchlejšie šírenie ochorení podporuje nahromadenie ľudí napríklad v obchodoch, kedy sú medzi kupujúcimi aj chorí ľudia, ktorí kýchaním a kašľaním roznášajú svoje ochorenie do prostredia a na ďalšie osoby. Pre vírusové respiračné ochorenia je príznačná ich vysoká kontagiozita, čiže prenosnosť medzi ľuďmi. Virulencia – čiže stupeň nákazlivosti vírusových respiračných ochorení je taktiež vysoká. Najvyššia je pri chrípke a je dôsledkom vzniku zimných epidémií.

Vírusové akútne respiračné ochorenia (ďalej ARO), čiže ochorenia dýchacích ciest z prechladnutia, majú najvyššiu frekvenciu výskytu v chladných ročných mesiacoch. Mylné sa pre ne udomácnilo zovšeobecnené pomenovanie „chrípka“, ktorej sme sa na týchto stránkach už venovali. Ochorenia zapríčinené chrípkovými vírusmi (influenza vírusy) však z celej kategórie ARO tvoria len určité percento, ktoré sa však niekoľkonásobne každoročne zvyšuje pri epidemickom rozšírení sa chrípky.

Na akútne ochorenia dýchacích ciest sú náchylné deti najmä v predškolskom veku, ktoré môžu prekonať ochorenie tri až osemkrát za rok. S narastajúcim vekom incidencia ochorení postupne klesá, dospelí prekonajú v priebehu roka dva až štyri ataky ARO. Najčastejšími pôvodcami akútnych ochorení dýchacích ciest sú rhinovírusy zodpovedné až za 50 % všetkých prípadov ARO. Za nimi nasledujú vírusy parainfluenzy, adenovírusy, RSV vírusy, koronavírusy a ďalšie.

Enterovírusy (ľudovo aj „črevné chrípky“) tvoria 5 až 15 % prípadov všetkých ARO. Tento výpočet prakticky znamená toľko, že okrem chrípky na človeka najmä v zimnom období útočí ďalšia veľká „armáda“ neviditeľných nepriateľov nášho zdravia. Pre veľkú podobnosť viacerých príznakov ARO s chrípkou niektorí ľudia, žiaľ, zanevrelí na preventívne očkovanie proti chrípke. Ak sa stalo, že po očkovaní neskôr ochoreli, v skutočnosti to chrípka najpravdepodobnejšie nebola, ale ich ochorenie zapríčinil niektorý z veľkej plejády aktuálne cirkulujúcich vírusov ARO.

Preventívne očkovanie proti väčšine ARO sa nevykonáva z dôvodu nemožnosti výroby vakcíny pre veľmi vysokú variabilitu imunologicky odlišných typov jednotlivých vírusov.

V prevencii ARO je potrebné pamätať na skutočnosť, že vírusy sa dostanú do vonkajšieho prostredia pri kašľaní, kýchaní či smrkaní. Ochorenia sa prenášajú drobnými kvapôčkami nielen vzduchom, ale aj dotykom slizníc nosa či očí znečistenými rukami, vreckovkami alebo uterákmi. Vírusy ARO sú schopné prežívať mimo ľudský organizmus vo vonkajšom prostredí niekoľko hodín až dní. Na ruky sa vírusy dostanú z verejných kontaktných plôch – madiel autobusov, nákupných vozíkov, atď. Vzhľadom na prežívanie vírusov v prostredí, nie je vhodné prechádzať sa po vonku za výrazne veterného počasia. Podchladenie organizmu v dôsledku nedostatočne teplého oblečenia či pitia studených nápojov pri pobyte vonku vytvára vhodné podmienky pre zachytenie vírusu na slizniciach horných dýchacích ciest. Fajčiari majú vyššie riziko nákazy respiračnými ochoreniami.

Preventívne sa odporúča aplikácia minerálnej vody Vincentky jedenkrát týždenne po dve kvapky do každej nosovej dierky a tiež dostatočný príjem vitamínu C. Zvýšenie telesnej teploty pri ochorení samo o sebe nie je pre organizmus nebezpečné, a pri

virusových ochoreniach má virostatický účinok. Nie je preto nutné okamžite znižovať teplotu okolo 38°C.

V pokročilejších zimných mesiacoch na prelome zimy a jari nás môžu prekvapiť ARO zo skupiny **enterovírusov** – tzv. črevné chrípky. Tento názov je odvodený od toho, že pôvodca ochorenia – vírus, môže do organizmu vniknúť cez dýchacie cesty, avšak patogenetický účinok sa prejaví v črevnom systéme.

U detí do 5 rokov sú z kategórie enterovírusových infekcií veľmi nebezpečné najmä **rotavírusy**. Je dobrou správou, že pre ich prevenciu je už aj na slovenskom trhu k dispozícii účinná očkovacia látka.

Dospelým osobám najmä v kolektívnych zariadeniach (domovy dôchodcov) ale aj osobám v tesnom kontakte (v rodinách, zamestnaní) často znepríjemní život ďalší druh enterovírusov – **norovírusové črevné infekcie**. Tieto ochorenia majú síce krátky, zato však značne búrlivý 2 až 3 dňový priebeh, s tendenciou vyvolávať epidémie. Na ochorenie pacienta upozorní náhle zvracanie, na ktoré nasadnú hnačky. Teplota pri infekcii býva len veľmi mierne zvýšená. Pri výskyte týchto ochorení je nutné choré osoby izolovať mimo práce ešte 3 až 5 dní po odoznení príznakov, pretože vírus sa z ich organizmu stále vylučuje a môže sa šíriť prostredím (umývadiel, vodovodných batérií, splachovacích zariadení WC, uterákov) na ďalšie osoby. Dôkladná osobná hygiena rúk, individualizovanie uterákov s ich častou výmenou a dezinfekcia prostredia chorého napr. Savom alebo octovou vodou sú dôležitými opatreniami na zamedzenie epidemického šírenia ochorení. Vzhľadom na možnosť pretrvávania vírusov ARO v prostredí je po prekonaní ochorenia nutné vymeniť starú zubnú kefku za novú.

Ďalšou veľkou skupinou ARO sú po vírusových ochoreniach **bakteriálne infekcie** ohrozujúce naše zdravie buď primárne ako samostatné ochorenie alebo sekundárne ako komplikácie vírusových infekcií. O najčastejších bakteriálnych ARO a o možnostiach ich prevencie budeme písať nabudúce.

MUDr. Miriam ONDICOVÁ

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave

Zeleninové jedlá zo súťaže Dni zdravia 2010

Medzi sviatkami vegetariánsky

Orientálna polievka z červenej šošovice

Potrebuje: 200g červenej šošovice, olej, cibuľu, lyžicu paradajkového pretlaku, 1 liter zeleninového vývaru, soľ, karí korenie, petržlenovú vňať.

Na oleji osmažíme posekanú cibuľu, pridáme šošovicu, pretlak, zalejeme vývarom, dochutíme soľou a karí korením. Varíme asi 30 minút (do zmäknutia šošovice). Rozmixujeme. Posypeme petržlenovou vňaťou. Podávame s opekanými chlebovými kockami.

Grilovaná zeleninová zmes

Potrebuje: červenú, žltú a zelenú papriku, baklažán, cukinu, červenú repu, olej, soľ, cesnak, čierne korenie, čerstvé alebo sušené koreninové bylinky (oregano, tymian, bazalka).

Na plátky nakrájame baklažán, cukinu, repu a papriky na štvrtky. Poukladáme na plech, posolíme a pokvapkáme olejom. Grilujeme, alebo môžeme piecť.

Z oleja, bylínok, čerstvo mletého korenia a cesnaku pripravíme zmes, ktorou potrieme grilovanú zeleninu. Podávame s bielym chlebom a pohárom červeného vína.

Recepty do súťaže poslala I. Chmelíková

Rubriku pripravuje MUDr. Bohumil CHMELÍK

Návrhy na udelenie ocenenia mesta Trnavy

Do konca tohto kalendárneho roka môžu občania opäť podávať svoje návrhy na osobnosti alebo kolektívy, ktoré podľa ich názoru spĺňajú podmienky na udelenie ocenení mesta Trnavy. Podľa všeobecne záväzného nariadenia sú stanovené druhy ocenení a podmienky k ich udeleniu takto:

Čestné občianstvo mesta Trnavy

osobám, ktoré sa zvlášť významným spôsobom zaslúžili o mesto Trnava a jeho obyvateľov, o priateľstvo medzi národmi a partnerskými mestami, alebo ktoré obohatili ľudské poznanie vynikajúcimi tvorivými výkonmi. Čestné občianstvo mesta Trnava možno v odôvodnených prípadoch udeliť in memoriam.

Cena mesta Trnavy

za vynikajúce tvorivé výkony, za významné umelecké úspechy, ktoré prispeli významným spôsobom k ďalšiemu rozvoju mesta, za propagáciu a zviditeľňovanie mesta doma i v zahraničí. Cenu možno udeliť jednotlivcom i kolektívom, v odôvodnených prípadoch aj in memoriam.

Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnavy

za významnú činnosť osôb, ktoré sa zaslúžili o rozvoj mesta a mimoriadne výkony v oblasti kultúry, športu, vedy, techniky, podnikania a podobne. Cenu možno udeliť jednotlivcom i kolektívom.

Pamätné tabule, busty alebo pomníky

Mestské zastupiteľstvo môže schváliť zhotovenie a umiestnenie pamätnej tabule, busty alebo pomníka

- za mimoriadne výkony obyvateľov Trnavy, ktoré obohatili ľudské poznanie, resp. národnú kultúru a presiahli regionálny význam,
- za mimoriadne aktivity obyvateľov Trnavy, ktoré prispeli k upevneniu štátnosti a ekonomickému rastu nášho štátu,
- za mimoriadne aktivity obyvateľov Trnavy v boji za mier a ľudské práva presahujúce regionálny význam,
- za mimoriadne významnú činnosť osôb alebo inštitúcií, ktoré sa zaslúžili o to, že podstatne vzrástol nadregionálny význam Trnavy.

Návrhy na udelenie ocenení je potrebné doručiť do 31. decembra na adresu: Mgr. Viera Hrdinová, Kancelária primátora – referát protokolu, Hlavná 1, 917 71 Trnava.

Predložené návrhy posudzuje komisia pre udeľovanie ocenení a schvaľuje mestské zastupiteľstvo.

-red-

Viete, aké cenné papiere máte na účte?

Pamätáte sa ešte na kupónovú privatizáciu? Bolo to už dávno. Možno ani nevíete, že doteraz z nej máte cenné papiere na svojom účte v Centrálnom depozitári cenných papierov SR, a.s. s ktorými sú spojené náklady. Mnohé z týchto cenných papierov možno nemajú pre vás žiadnu cenu. Už rok máte možnosť tieto cenné papiere bezodplatne previesť na Fond národného majetku SR (FNM). Je najvyšší čas zistiť si, ako na tom sú vaše cenné papiere. Ak o ne nemáte záujem, využite možnosť bezodplatného prevodu na FNM, lebo nový Cenník Centrálného depozitára cenných papierov SR, a.s., spoplatňuje od 1. 1. 2011 aj účty, ktoré doteraz spoplatnené neboli.

Majiteľom účtov cenných papierov, ktorí dostali faktúru za vedenie účtu, môžu byť tieto poplatky zo strany FNM vrátené. Vrátenie poplatkov je podmienené prevedením

cenných papierov na FNM. Ak sa rozhodnete, že prevediete na FNM iba niektoré cenné papiere, FNM za vás uhradí alebo vám vráti pomernú časť poplatku zodpovedajúcu prevedeným cenným papierom.

Pozor! Tí, čo ste v roku 2008 mali na účte cenné papiere v menovitej hodnote nad 6 639 EUR, mali by ste sa rozhodnúť a urobiť prevod cenných papierov, o ktoré nemáte záujem, do 17. decembra 2010.

Hodnotu vašich cenných papierov si môžete zistiť v bankách, u obchodníkov s cennými papiermi a prípadne na Burze cenných papierov v Bratislave, a.s. (www.bsse.sk).

Blížšie informácie nájdete na www.cdcp.sk, na www.natfund.gov.sk alebo na pracoviskách, ktoré vám poskytnú jeden bezplatný aktuálny výpis z účtu majiteľa a ktoré zabezpečujú aj bezodplatné prevody cenných papierov, o ktoré nemáte záujem, na FNM (RM-S Market, o.c.p., a.s. a vybrané pracoviská Slovenskej pošty, a.s., prípadne na bezplatnej telefonickej linke (aj z mobilu) 0800 888 250 alebo 0800 888 260.

Podpory zo Štátneho fondu rozvoja bývania

Od 1. januára 2011 bude Štátny fond rozvoja bývania (ŠFRB) prostredníctvom mestských úradov opäť prijímať nové žiadosti o poskytnutie podpory. Zo štátneho fondu sa poskytuje podpora na rozširovanie a zvelaďovanie bytového fondu vo forme úveru a nenávratného príspevku za výhodných podmienok.

Prijímanie žiadostí sa vykonáva na základe zákona č. 607/2003 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacích predpisov, ktorými sú Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 547/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o druhoch a výškach poskytovaných podpôr na jednotlivé účely z prostriedkov Štátneho fondu rozvoja bývania a Vyhláška č. 535/2009 Z. z. Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky zo 7. decembra 2009, ktorou sa mení a dopĺňa Vyhláška Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 582/2007 Z. z. o podrobnostiach o obsahu žiadosti, o technických podmienkach a o dĺžke času uskutočnenia stavby, na ktorú sa poskytuje štátna podpora.

Podľa § 5 zákona podporu možno poskytnúť na tieto účely:

- a) Obstaranie bytu výstavbou, nadstavbou, vstavbou, prístavbou, dostavbou, prípadne prestavbou nebytového priestoru v bytovom dome, v rodinnom dome alebo v polyfunkčnom dome,
- b) výstavba alebo dostavba zariadenia sociálnych služieb, ktoré poskytuje starostlivosť celoročne (ďalej len zariadenie sociálnych služieb) alebo prestavba nebytového priestoru na zariadenie sociálnych služieb,
- c) kúpa bytu,
- d) obnova bytovej budovy,
- e) výstavba nájomného bytu vrátane bytu, ktorý sa získa nadstavbou, vstavbou, prístavbou, prípadne prestavbou nebytového priestoru,
- f) obnova zariadenia sociálnych služieb,
- g) zatepľovanie bytovej budovy.

Žiadosti o poskytnutie podpory sa predkladajú na mestskom úrade príslušnom podľa miesta stavby. Fond vedie evidenciu žiadostí podľa účelu a v poradí podľa dátumu ich doručenia fondu. Fond v lehote do 90 dní odo dňa doručenia žiadosti obcou v sídle okresu

posúdi žiadosť a oznámi žiadateľovi možnosť poskytnutia podpory. Fond rozhodne o poskytnutí podpory podľa poradia doručených žiadostí až do vyčerpania sumy vyčlenenej v rozpočte fondu na príslušný účel a druh podpory, pričom o žiadosti rozhodne do 31. decembra daného kalendárneho roka.

Na poskytnutie podpory z prostriedkov fondu nie je právny nárok.

Podrobnejšie informácie o možnostiach získania podpory zo ŠFRB vám ochotne poskytnú zamestnanci Mestského úradu na Trhovej ulici v Trnave, odboru stavebného a životného prostredia, referátu bývania, 2. poschodie, kancelária č. 208, tel. 033/32 36 208. Informácie ohľadom poskytnutia podpory taktiež nájdete na internetovej stránke Mesta Trnavy: www.trnava.sk a na internetovej stránke ŠFRB: www.sfrb.sk.

Lubica RAKÚSOVÁ, OSaŽP, referát bývania

Kedy budeme mať svadbu, miláčik?

Mestský úrad v Trnave a Matričný úrad oznamujú občanom, že v roku 2011 stanovili pre akt uzavretia manželstva nasledovné termíny:

■ 8. januára, 22. januára ■ 5. februára, 19. februára ■ 5. marca, 19. marca ■ 9. apríla, 30. apríla ■ 7. mája, 21. mája ■ 11. júna, 25. júna ■ 9. júla, 23. júla ■ 13. augusta, 27. augusta ■ 3. septembra, 24. septembra ■ 8. októbra, 22. októbra ■ 5. novembra, 11. novembra, 26. novembra ■ 3. decembra, 17. decembra ■

Iný termín ako hore uvedený nie je možné dohodnúť z dôvodu zabezpečovania ostatných akcií mesta.

Akt uzavretia manželstva je potrebné dohodnúť na Mestskom úrade v Trnave – na matričnom úrade, Trhová 3, telefón 32 36 182.

O spoločenskom obrade Uvítanie do života sa informujte na radnici v Trnave, Hlavná ul. 1, referát protokolu, 2. poschodie, č. dveri R 32, tel. 32 36 343.

Za Mesto Trnavu Ing. Pavol TOMAŠOVIČ

POZVÁNKY

DIVADLO JÁNA PALÁRIKA

veľká sála

1. 12. streda 10.00 ■ OSTROV OBJAVOV 19.00 ■ ZMIERENIE alebo DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH
2. 12. štvrtok 10.00, 14.00 ■ MACO MAŤO HĽADÁ HNIEZDO
3. 12. piatok 10.00, 14.00 ■ ADELKINA CESTA ZA ŠŤASTÍM 19.00 ■ VŠETKO O ŽENÁCH
4. 12. sobota 14.00, 17.00 ■ MACO MAŤO HĽADÁ HNIEZDO
5. 12. nedeľa 14.00, 17.00 ■ ADELKINA CESTA ZA ŠŤASTÍM

6. 12. pondelok 14.00, 17.00 ■ OSTROV OBJAVOV
9. 12. štvrtok 19.00 ■ BENÁTKY POD SNEHOM
11. 12. sobota 15.00 ■ ORIENTÁLNY VEČER – OZ Orientálne slniečko
13. 12. pondelok 19.00 ■ VRÁTILA SA RAZ V NOCI
14. 12. utorok 19.00 ■ SLUHA DVOCH PÁNOV – MsD Zlín, ČR
15. 12. streda 10.00 ■ OSTROV OBJAVOV 19.00 PANDORINA SKRINKA
16. 12. štvrtok 19.00 ■ TAJOMSTVO GRETY GARBO
18. 12. sobota 19.00 ■ VRÁTILA SA RAZ V NOCI
20. 12. pondelok 10.00 ■ 800 MÍL PO AMAZONKE

19.00 ■ VŠETKO O MUŽOCH
21. 12. utorok 10.00 ■ ZMIERENIE alebo
DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH
22. 12. streda 10.00 ■ ADELKINA CESTA
ZA ŠTASTÍM
29. 12. streda 19.00 ■ PANDORINA SKRINKA
30. 12. štvrtok 19.00 ■ ZMIERENIE alebo
DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH

štúdio

8. 12. streda 19.00 ■ Voľakedy a dnes
9. 12. štvrtok 10.00 ■ Tajomný pokoj vecí
10. 12. piatok 10.00 ■ Mäša a Beta
14. 12. utorok 10.00 ■ Plešatá speváčka
17. 12. piatok 19.00 ■ Plešatá speváčka
21. 12. utorok 19.00 ■ Tajomný pokoj vecí

ZÁPADOSLOVENSKÉ MÚZEUM

KLARISKÝ KLÁŠTOR, Múzejné námestie 3

EXPOZÍCIE:

Archeológia, Gotická Trnava, Dejiny Trnavy,
Umelecké remeslo v Číne a Japonsku,
Kampanologická expozícia, Oratórium,
Ľudová hrnčína, Ľudový odev západného
Slovenska, Príroda Malých Karpát, Krása
zašlých čias, Štefan Cyril Parrák – pocta
kráľovi zberateľov, Sakrálné pamiatky

VÝSTAVY:

■ TRNAVSKÁ PALETA

Súťažná prehliadka neprofesionálnych
výtvarných umelcov
organizuje Trnavské osvetové stredisko,
ZsM a TTSK
Výstava potrvá do 17. januára 2011

■ MICHAL ŠKROVINA: OBYČAJNÉ PRÍBEHY

jubilejná výstava insitného maliara
Výstava potrvá do 17. januára 2011

■ KRÁSY ŽIVEJ PRÍRODY

výstava zo zbierok Západoslovenského
múzea, do 16. januára 2011

■ TRNAVSKÉ DROBNOSTI

Výstava potrvá do 30. apríla 2011

■ MAROKO

dokumentárna výstava, do 28. 2. 2011

■ ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Betlehemy z historickej zbierky múzea

PODUJATIA

NEDELE V MÚZEU

v Západoslovenskom múzeu v Trnave
– klariskom kláštore

5. decembra o 15.00 h MAROKO – geologické
a paleontologické náleziská – prednáška
geológa RNDr. Miroslava Hornáčka spojená
s prehliadkou výstavy
nedele 12. a 19. 12. 2010 od 15.00 h
Prezentácie DVD pre návštevníkov

■ KURZ MALBY NA SKLO

v sobotu 11. decembra od 14.00 do 16.30 h
v klariskom kláštore

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO
Ul. M. Schneidera Trnavského 5

EXPOZÍCIE:

Pamätná izba Mikuláša Schneidera
Trnavského, Dejiny Cirkevného hudobného
spolku, Dvorana slávy dobra

VÝSTAVY:

■ AKO POČÚVALI HUDBU NAŠE BABKY A DEDKOVIA

Hracie skrinky, gramofóny a magnetofóny
31. decembra 2010

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

EXPOZÍCIA:

WILLIAM SCHIFFER – ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA

NAJKRAJŠIE KNIHY SLOVENSKA

a GRAND PRIX BIB 1967 – 2009

dve výstavy z Medzinárodného domu
umenia pre deti BIBIANA
do 9. januára 2011

GALÉRIA JÁNA KONIARKA

Kopplova vila GJK, Zelený kríček 3

■ MILOŠ BALGAVÝ: KERAMIKA (voľná tvorba & dizajn)

Retrospektívna výstava pri príležitosti
nedožitého 85.výročia narodenia

keramikára Miloša Balgavého staršieho
Kurátorka výstavy: Dana Janáčková
Výstava potrvá do 30. 1. 2011

klub 3, Kopplova vila GJK, Zelený kričok 3

■ **Andrej Haršány: DATA Body**
Inštalácia sôch a video projekcia.
Prezentácia projektu Andreja Haršányho,
študenta VŠVU Bratislava, Ateliér
priestorových komunikácií (doc. Mgr. Anton
Čierny)
Kurátor výstavy: Miroslav Zajac
Výstava potrvá do 9. 1. 2011

VÝSTAVY MIMO GJK:

**Vstupná hala Trnavskej univerzity,
Hornopotočná 23, Trnava**

■ **KRÁSA STARÝCH KNÍH**
Tlačiareň Trnavskej univerzity (1635 – 1777)
Zo zbierky prof. MUDr. Bohumila Chmelíka,
PhD.
Výstava sa koná v rámci 375. výročia
založenia Trnavskej univerzity v spolupráci
s Trnavskou univerzitou v Trnave
Výstava potrvá do 15. 12. 2010

**Výstavná sieň Slovenského inštitútu,
Rákócziho tr. 15, Budapešť, 1088-H**

■ **CYRIL BLAŽO, MICHAL ČERNUŠÁK,
VERONIKA RÓNAIOVÁ: PIKANTOTÉKA**
Predstavenie tvorby troch výrazných
osobností súčasnej regionálnej slovenskej
výtvarnej scény
Otvorenie výstavy – 2. 12. 2010 (utorok)
o 18.00 h
Výstavu uvedie: Milan Kurucz, riaditeľ SI
Budapešť
Kurátor výstavy: Vladimír Beskid
Výstava potrvá do 27. januára 2011

Stále expozície GJK v Trnave:

■ **JÁN KONIAREK (1878 – 1952)** – zakladateľ
moderného slovenského sochárstva

■ **KLENOTY DOMOVA** – slovenské klasické
umenie 20. storočia

■ **GALÉRIA PORTRÉTOV** – výber
diel z kolekcie portrétneho žánru

reprezentujúce vývoj portrétneho
maliarstva od konca 18.storočia po
súčasnosť zo zbierok GJK

■ **EXPOZÍCIA JUDAÍK** – z technických príčin
uzavretá
Synagóga – Centrum súčasného umenia,
Halenárska 2, Trnava

AKCIE / AKTIVITY

**2. 12. 2010 (štvrtok) o 18.00 h
v Kopplovej vile GJK**

■ **ZÁHRADA SPOMIENOK JÁNA KONIARKA**
Autorské čítanie divadelnej hry Bohumila H.
Chmelíka
Vstup voľný

**14. 12. (utorok) o 19.00 h v Kopplovej
vile GJK**

JAN JAKUB BOKUN A SLOVENSKÉ KVARTETO
Koncert poľského klarinetistu Jana Jakuba
Bokuna so súborom Slovenské kvarteto. Na
koncerte zaznejú skladby z novo vydanéj
spoločnej platne Clarinettino. Organizované
v spolupráci s Poľským inštitútom.
Vstup voľný

KNIŽNICA JURAJA FÁNDLYHO

■ **6. decembra o 17.30 h v čítárni
TRNAFSKÉ RODINNÉ BALENIE**
Mikulášske prekvapenia Fóra humoristov
Účinkujú: Kajo Bodorik, Marián Mrva, Eva
Jarábková, Mikuláš Jarábek, Vojto Haring,
Jana Blašková, Benjamin Škrekó

■ **10. decembra o 17.00 h v hudobnom
oddelení, Ul. M. Sch. Trnavského
PREDVIANOČNÝ KONCERT**
Komponovaný program spevu a hovoreného
slova k Vianociam
Účinkuje: Trio ženského zboru pri Českom
spolku v Košiciach
V spolupráci s Českým spolkom v Trnavskom
regióne

■ **13. decembra o 10.00 h
v oddelení pre deti
13.00 h v pobočke Tulipán
ŠTYRIA ŠKRIATKOVIA A VÍLA**

Stretnutie detí s jubilujúcim spisovateľom
Jánom Uličianskym

■ **15. decembra o 10.00 h**
v hudobnom oddelení
VINŠUJEME VÁM...

Charitatívny koncert pre klientov Spojenej
školy na Čajkovského ul., Klubu vozičkárov,
KRUH-u a Domova sociálnych služieb pre
dospelých na Stromovej ul.
Účinkuje folklórny súbor TRNKA

■ **21. decembra o 10.00 h**
v oddelení pre deti
■ VIANOČNÉ HVIEZDIČKY

so spisovateľkou EVOU KOPÚNKOVOU.
Podujatie pre najmenších v cykle Maličky
a mamičky

■ **ADVENT V KNIŽNICI**
3. decembra o 15.00 h
VIANOCE S HÁDANKOU
10. decembra o 15.00 h
KUFOR VIANOČNÝCH VEDOMOSTÍ
17. decembra o 15.00 h
VIANOČNÝ MILIONÁR
23. decembra o 10.00 h
VIANOČNÁ TVORIVÁ DIELŇA

Adventné stretnutia pre deti, počas
ktorých si môžu vyrobiť vianočné pozdravy,
vianočné darčeky a súťažnou formou sa
dozvedieť viac o zvykoch a tradíciách našich
predkov, spojené s čítaním o najkrajších
sviatkoch v roku

■ **KOLEDY A VINŠE**

Hudobno-slovné pásmo o Vianociach,
spojené s počúvaním ukážok z bohatej
fonotéky. Záujemcovia o kolektívnu
návštevu si môžu dohodnúť termín osobne
v hudobnom oddelení, telefonicky (033/
55 11 590) alebo e-mailom (hudobne_oddele
nie@kniznicatrnava.sk)

■ **29. novembra – 10. decembra**
ROZPRÁVKOVÁ KRAJINA

Putovná výstava bábok českej spisovateľky,
grafičky, ilustrátorky Vítězslavy Klimtovej.
Deti sa môžu zoznámiť s rozprávkovými
postavičkami ako napr. Permonikom
knížnym, Oriěškáčmi, Harmančekovým

dedkom, Babkou Kysľovkou, Žmolkom
nenápadným alebo s rodinou Trávníčkovcov.
Zároveň je možné zakúpiť si knihy,
maľovanky, pexeso či pohľadnice od
autorky.

Vstup voľný

■ **V ROZPRÁVKOVOM SVETE**
DANIELA HEVIERA

Pisomná literárna súťaž pre deti k jubileu
spisovateľa
Súťažné otázky nájdete v oddelení pre deti
a na pobočkách Prednádražie, Vodáreň
a Tulipán

Oznamujeme, že knižnica Juraja Fándlyho
v Trnave bude v pondelok 13. decembra
z technických príčin otvorená do 16.00 h

VÝPOŽIČNÝ ČAS CEZ VIANOČNÉ OBDOBIE
Hlavná budova, Rázusova 1

23. 12. 2010 8.00 – 16.00
24. – 26. 12. 2010 zatvorené
27. – 30. 12. 2010 nezmenený výpožičný čas
31. 12. 2010 – 2. 1. 2011 zatvorené
3. – 5. 1. 2011 nezmenený výpožičný čas
6. 1. 2011 zatvorené
7. 1. 2011 nezmenený výpožičný čas
**Pobočky Prednádražie, Tulipán,
Vodáreň, hudobné oddelenie**
23. 12. 2010 – 10. 1. 2011 zatvorené

*Západoslovenské múzeum, Galéria Jána
Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižni-
ca Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pô-
sobnosti Trnavského samosprávneho kraja*

U PRIATEĽOV

■ **8. decembra (streda) o 18.00 h**
v chránenej dielni U priateľov
na Hlavnej 54

A LIPA O ŇOM TÍŠKO ŠUMÍ

Literárny večer – stretnutie s Danielou
E. Hroncovou-Faklovou, autorkou knižnej
novinky vydavateľstva Tranoscus A lipa
o ňom tíško šumí, Andrej Braxatoris
– Sládkovič

MESTO TRNAVA VÁS POZÝVA

PAMIATKY TRNAVY A TRNAVSKÉHO KRAJA

17. ročník odborného pamiatkového seminára
Krajský pamiatkový úrad Trnava a Mesto Trnava

7. decembra od 13.00 h v konferenčnej sále trnavskej radnice

13.00 h prezentácia účastníkov

■ 13.20 h K HISTÓRII A OBNOVE TZV. KAČEROVHO MAJERA V TRNAVE

Ing. Milan Kazimír – PhDr. Zuzana Rábiková
– Mgr. Adriana Kondlová

Krajský pamiatkový úrad Trnava

■ 13.50 h STREDOVEKÉ NÁLEZY Z ARCHEOLOGICKÉHO VÝSKUMU NA KAPITULSKEJ ULICI V TRNAVE

PhDr. Július Vavák, Malokarpatské múzeum
v Pezinku

■ 14.20 h PRÍSPEVOK K DEJINÁM TRNAVSKÉHO TEHLIARSTVA V OBDOBÍ NOVOVEKU

Mgr. Ján Čáni, Krajský pamiatkový úrad
Trnava

■ 15.30 h BASTIÓNOVÉ OPEVNENIE KAŠTIEĽA V HOLÍČI

Mgr. Peter Grznár – Mgr. Marek Zelina
Krajský pamiatkový úrad Trnava

■ 16.00 H PAMIATKOVÝ VÝSKUM TZV. TABAČIARNE A KONIARNE V AREÁLI HOLÍČSKÉHO KAŠTIEĽA

Ing. arch. Ivan Gojdič, Filozofická fakulta
Trnavskej univerzity, Katedra dejín a teórie
umenia

■ 16.30 H PREDBEŽNÉ VÝSLEDKY PAMIATKOVÉHO VÝSKUMU KOSTOLA SV. PETRA A SV. PAVLA V CÍFERI – PÁCI S DŮRAZOM NA ROMÁNSKE STAVEBNÉ ETAPY

Mgr. Kristína Zvedelová – Mgr. Michaela
Haviarová, samostatné výskumníčky
v oblasti architektonicko-historického
a umelecko-historického výskumu

KINO HVIEZDA

1. 12. Filmy festivalu JEDEN SVET

17.00 h ■ CIGARETY A PESNIČKY

18.00 h ■ AFGANSKÁ SUPERSTAR

19.30 h ■ ILJA

20.00 h ■ TAGWACORE – zrod islamského
punku

2. 12. Filmy festivalu JEDEN SVET

17.00 h ■ NEVIDITEĽNÉ DIEVČATÁ

17.50 h ■ LONDÝNČANIA

18.50 h ■ VOJNA O RABBIT TOWN

19.50 h ■ VYSNÍVANÝ ODPAD

21.10 h ■ BYŤ SÁM SEBOU

3. – 6. 12. o 17.30 a 19.45 h ■ NAJLEPŠÍ
Z BROOKLYNU

7. 12. FILMOVÝ KLUB NAOKO

18.00 h ■ VENUŠA

20.00 h ■ FISCH TANK

8. 12. o 19.30 h ■ KAJÍNEK

9. – 12. 12. o 17.30 a 19.45 h ■ JEDZ, MODLI

SA, MILUJ

13. 12. o 19.30 h ■ KAJÍNEK

14. 12. o 16.00 h ■ SOCIÁLNA SIEŤ

FILMOVÝ KLUB NAOKO

18.00 h ■ PERSEPOLIS

20.00 h ■ 25 ZO ŠESŤDESIATYCH ALEBO
ČESKOSLOVENSKÁ NOVÁ VLNA

15. – 16. 12. o 17.30 a 19.30 h v SOCIÁLNA SIEŤ

17. 12. o 17.30 h ■ THE EXPENDABLES

19.30 h ■ TACHO

18. 12. o 11.00 h ■ Vianočný
medzinárodný pohár v tlaku na lavičke
19. 30 h ■ Vianočný koncert COLLEGIUM
MUSICUM

19. – 20. 12. o 17.30 h ■ THE EXPENDABLES
o 19.30 h ■ TACHO

21. – 22. 12. o 17.30 a 19.30 h ■ ZLÝ POLIŠ

23. 12. o 17.30 a 19.30 h ■ 22 VÝSTRELOV

24. 12. NEPREMIETAME

25. – 27. 12. o 17.30 a 19.30 h ■ 22
VÝSTRELOV
28. – 29. 12. o 17.30 a 19.30 h ■ K/LAMAČ
SRDC
30. 12. o 17.30 a 19.30 h ■ HARRY POTTER
A DARY SMRTI I
31. 12. NEPREMIETAME
1. – 4. 1. 2011 ■ HARRY POTTER A DARI
SMRTI I

DETSKÉ PREDSTAVENIA

4. – 5. 12. ■ ALVIN A CHIPMUNKOVIA 2
4. 12. o 15.30 h, 5. 12. o 13.30 a 15.30 h
11. – 12. 12. ■ NIKO A CESTA KU HVIEZDAM
11. 12. o 15.30 h, 12.12. o 13.30 a 15.30 h
19. 12. o 13.30 a 15.30 h ■ MIKULÁŠOVE
ŠIBALSTVÁ
25. – 27. 12. ■ MAČKY A PSI
25. 12. o 15.30 h, 26. 12. o 13.30 a 15.30 h,
27. 12. o 15.30 h

Vianoce v Trnave

■ 1. – 7. decembra od 16.00 h v Kalokagatii

MIKULÁŠ PRE DETI zo záujmových útvarov

■ PREDVIANOČNÉ TVORIVÉ DIELNE

**2. – 19. decembra každý štvrtok,
piatok, sobotu a nedeľu od 14.00 do 18.00
h**

vo vykurovanom stane na nádvorí radnice.
Deti budú môcť s pomocou animátorov
tvoriť vianočné pohľadnice, ozdoby na
stromček alebo do okna, upiecť medovníky,
vyrobiť drobný darček a zabaviť sa na
malom divadelnom predstavení.

3. 12. o 17.00 h KOLEDY – Kalokagatia CVČ
4. 12. o 17.00 h ČERVENÁ ČIAPOČKA
10. 12. o 17.00 h MEDOVNÍKOVÁ CHALÚPKA
11. 12. o 17.00 h KÚZELNÍK
12. 12. o 17.00 h SESTRÍČKY KOZIČKY
17. 12. o 17.00 h BÁBKOVÉ DIVADLO
– Kalokagatia CVČ
18. 12. o 17.00 h PREDVIANOČNÉ ČERTOVINY
19. 12. o 17.00 h ZÁZRAČNÁ EMA

■ 2. decembra (štvrtok) o 17.00 h v Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika DEJINY TRNAVY I

Uvedenie prvého zväzku nového vydania
Dejín Trnavy. Účinkujú členovia divadelného
súboru DISK. Moderátor: Pavol Tomašovič

■ 2. decembra (štvrtok) o 17.00 h v západnom kridle radnice ZIMNÉ CESTY K UMENIU

vernissáž výstavy žiakov Základnej
umeleckej školy na Mozartovej ulici spojená

s vystúpením žiakov Základnej umeleckej
školy M. Sch. Trnavského na Štefánikovej ulici
Výstava bude otvorená od 2. 12. 2010 do
10. 1. 2011 v utorok a štvrtok od 10.00 do
12.00 h a od 15.00 do 18.00 h, v piatok 3. 12.
a 10. 12. od 15.00 do 18.00 h, v nedeľu 5.12.,
12.12. a 19.12. od 15.00 do 18.00 h

■ 3. decembra (piatok) o 17.30 h v Dome kultúry na Trojičnom námestí MIKULÁŠSKY DARČEK DEŤOM

Detský hudobno-zábavný program,
účinkujú: M. Labuda ml., A. Michalidesová,
S. Michalidesová, V. Hanák, L. Tischler, R.
Gregorička

Vstupné. 3 €. Predpredaj v TINSe na
Trojičnom námestí alebo pred programom v DK

■ 4. decembra (sobota) o 16.,17. a 18.00 h v mestskom amfiteátri BETLEHEMSKÉ HRÝ

■ 5. decembra (nedeľa) o 15.00 h v Kostole sv. Jakuba VIANOČNÝ BENEFIČNÝ KONCERT PRE HOSPIC SVETLO

hudobná skupina Vox Aurumque

■ 5. decembra o 16.30 na Hlavnej ulici pred radnicou MIKULÁŠ V TRNAVE

17.00 na Trojičnom námestí – MIKULÁŠ,
Jašenie pre deti
Vianočné piesne a koledy

■ 6. decembra (pondelok) v mestskom amfiteátri – MIKULÁŠ

■ **7. decembra od 13.00 h**
v konferenčnej sále trnavskej radnice
PAMIATKY TRNAVY A TRNAVSKÉHO KRAJA
 17. ročník odborného pamiatkového seminára
 Krajský pamiatkový úrad Trnava
 a Mesto Trnava

■ **8. decembra (streda) o 17.00 h**
v západnom kridle radnice
ADVENTNÝ VEČER
 literárno-hudobné rozjímajanie
 Účinkujú: Bohumil Chmelík, Pavol Tomašovič
 Harfa: Jakub Rizman

■ **Do 10. decembra v pracovných dňoch**
od 9.00 do 17.30 h
v zasadacej miestnosti SSV
PREDAJNÁ VÝSTAVA BETLEHEMOV

■ **10. decembra (piatok)**
na Trojičnom námestí
 15.00 MŠ na Narcisovej ulici
 15.30 Helen Doron
 16.00 DFS Drienka
 16.30 spev. zbor Tulipánci
 17.15 Jakub Petraník

■ **11. decembra (sobota)**
na Trojičnom námestí
 15.00 REPETE NÁVRATY – Martin Jakubec
 a Dušan Grúň
 17.00 DFS Trnavček

■ **11. decembra od 9.00 do 18.00**
na Hlavnej ulici pred radnicou
DOMÁCA ZABÍJAČKA

■ **11. decembra (sobota) o 16., 17. a 18. h**
v mestskom amfiteátri
BETLEHEMSKÉ HRY

■ **11. decembra LUCIINA DESIATKA**
 Kalokagatía – CVČ organizuje tradičnú
 turistickú vychádzku, tento rok na
 Katarínku. Príchod individuálny, stretnutie
 pri zrúcanine kláštora o 10.00 h

■ **12. decembra (nedeľa)**
na Trojičnom námestí
 15. Mládežnícky spevácky zbor, Kopánka
 15.30 Detský spevácky zbor, Kopánka
 16.00 spev. zbor Hviezdička

■ **13. decembra (pondelok) o 17.00 h**
na Trojičnom námestí
VEČER NA LUCIU – vymetanie Trojičného
 námestia, DFS Trnavček

■ **12. decembra (nedeľa) o 16., 17. a 18. h**
v mestskom amfiteátri
BETLEHEMSKÉ HRY

■ **16. decembra o 20.00 h**
v divadelnom štúdiu DISK
NÁDYCH
 Autori: B. Uhlár a kol. DISK, réžia: Blaho Uhlár
 Hrajú: Monika Babicová, Jozef Belica, Milan
 Brežák, Daniel Duban, Monika Chudá, Ivan
 Kazimír, Pavol Lančarič, Miroslav Mihálek,
 Tatiana Miháliková, Ján Novák, Ján Rampák,
 Alžbeta Sersenová
 O inscenácii: Inscenácia nadväzuje na
 nonverbálnu líniu v tvorbe súboru. Je to
 sled snových predstáv, využíva sa tanec,
 pohyb, výtvarný znak, hudba, hovorené
 slovo, ale i nezrozumiteľné zvuky. Na scéne
 sa zjavia batolátá i mŕtvolky. Predstavenie je
 možno i životným bilancovaním v očakávaní
 konca. Možno v ňom vystopovať príbeh
 vzťahu staršieho muža s mladým
 dievčaťom, ktorého záver nenapĺňa
 očakávania optimistu. Všetko je podané
 s humorom a nadhľadom.
 Predaj vstupeniek: TINS v mestskej veži
 Cena vstupenky: 3,50 EUR

■ **16. decembra (štvrtok)**
na Trojičnom námestí
 14.30 MŠ na Vajanského ulici
 15.00 ZŠ na Ulici M. Gorkého
 15.15 MŠ na Ulici L. Beethovena
 15.30 MŠ na Ulici K. Mahra
 15.45 MŠ na Jiráskovej ulici
 16.00 MŠ na Spartakovej ulici
 16.15 detská spevácka skupina Trnka
 16.45 Súkromná MŠ Smile
 17.00 dievčenská skupina GIRLS
 18.00 spev. zbor BRADLAN

■ **16. decembra o 13.30 h v Kalokagatii – CVČ**
MALOVANÝ SEN VIANOČ
 vernisáž a vyhodnotenie výtvarných prác
 detí ZŠ a MŠ

■ **16. – 17. decembra od 15.00 do 18.00 h
na Trojičnom námestí**

**18. decembra od 9.00 do 12.00 h
PREDAJ VARENÉHO VÍNA**

Medzi novodobé tradície trnavského adventu patrí predaj vareného vína zástupcami mestskej samosprávy. Výťažok z predaja bude venovaný na dobročinné účely

■ **17. decembra (piatok)
na Trojičnom námestí**

14.30 ZŠ na Vančurovej ulici
15.00 ZŠ na Spartakovskej ulici
15.30 MŠ na Ružindolskej ulici
15.45 MŠ na Okružnej ulici
16.00 ZVESTUJEME VÁM RADOSŤ
FS Modrančanka
17.00 VRBOVSKÉ VĚRY

■ **18. decembra (sobota) od 9.00
do 18.00 h na Hlavnej ulici pred radnicou
PEČENIE BÝKA A DOMÁCA ZABÍJAČKA**

■ **18. decembra (sobota)
na Trojičnom námestí**

15.00 vokálna skupina SKLO
15.45 spev. zbor TIRNAVIA

■ **18. decembra (sobota) o 19.30 h
v Kostole sv. Jakuba
VIANOČNÝ KONCERT** – Pocta primátorovi
Mikuláš Schneider Trnavský – MISSA
PASTORALIS ALMA NOX

pre sóla, orchester a miešaný zbor
Účinkujú:

Spevácky zbor gymnázií mesta Trnavy
CANTICA NOVA
Miešaný spevácky zbor CANTICA /Z/NOVA
Komorný orchester Comorra a Brigetio
Dirigent: PaedDr. Gabriel Kalapoš

■ **18. decembra (sobota) o 16., 17. a 18. h
v mestskom amfiteátri
BETLEHEMSKÉ HRY**

■ **18. decembra o 20.00 h
v mestskom amfiteátri
CAFE DE NUIT**, hosť večera: „prekvapenie“

■ **19. decembra (nedeľa)
na Trojičnom námestí**

15.00 CHUDOBOVCI
16.00 spev. zbor DIAMANT

■ **19. decembra (nedeľa) o 19.00 h
v Katedrále sv. Jána Krstiteľa
VEĽKÝ VIANOČNÝ KONCERT**

Účinkujú: Bratislavský detský zbor,
zbornajster Róber Tiššan
Miešaný spevácky zbor Tirnavia
Trnavský komorný orchester, umelecká
vedúca A. Ševečková
Dirigent: Andrej Rapant

■ **20. decembra (pondelok) o 10.00 h
v Mestskej športovej hale
VIANOČNÁ ŠPORTOVO-ZÁBAVNÁ ŠOU**

■ **20. decembra (pondelok)
na Trojičnom námestí**

14.00 ZŠ na Ulici K. Mahra
14.30 ZŠ na Námestí SUT
15.00 MŠ na Čajkovského ulici
15.15 MŠ na Hodžovej ulici
15.45 Súkromná základná škola bilingválna,
Limbova 3
16.00 PREDVIANOČNÉ TVORIVÉ DIELNE
– zlosovanie a odovzdanie cien
16.20 KOLEDY A VIANOČNÉ PIESNE
ZUŠ M. Sch. Trnavského
17.15 ODOVZDANIE FINANČNÉHO VÝŤAŽKU
Z PREDAJA VARENÉHO VÍNA
PRIJATIE BETLEHEMSKÉHO SVETLA
17.00 CANTICA NOVA

■ **20. – 21. decembra od 16.00 do 17.00
h na Trojičnom námestí
RADNIČNÝ ČAJ** – pozýva primátor mesta

■ **21. decembra o 17.00 h v Zrkadlovej
sále Divadla Jána Palárika
ČAS RADOSTI, VESELOSTI
– Vianočný koncert**

Účinkujú žiaci, absolventi a pedagógovia
hudobného, literárno-dramatického
a tanečného odboru ZUŠ Mikuláša
Schneidera Trnavského
Vstupné dobrovoľné

■ **21. decembra (utorok)
na Trojičnom námestí**
14.30 Forel International School

14.50 ZŠ na Atómovej ulici
15.10 MŠ na Murgašovej ulici
15.30 MŠ na Spartakovskej ulici
16.00 MŠ na Limbovej ulici
16.30 MŠ Meduška
17.00 KOLEDNÍCI IDÚ

■ **22. decembra (streda) od 9.00 do 21.00 h na Hlavnej ulici pred radnicou DOMÁCA ZABÍJAČKA**

■ **22. decembra (streda) na Trojičnom námestí**

14.30 ZŠ na Ulici A. Kubínu
15.30 KELTSKÁ HARFA – Jakub Rizman
16.00 vokálna skupina FRAGILE
17.00 ŽIARISLAV A BYTOSTI

■ **22. decembra o 19.00 h v Kostole sv. Jakuba**

ZO SRDCA ÚPRIMNÉHO – koledy
Obývačkový orchester z Terchovej

■ **22. decembra o 14.00 h v Katolíckej jednote Slovenska ŠTEDRÁ VEČERA PRE OPUSTENÝCH A BEZDOMOVCOV**

■ **26. decembra (nedeľa) o 20.00 h v mestskom amfiteátri ŠTEFANSKÁ OLDIES**

■ **31. decembra (piatok) v mestskom amfiteátri SILVESTROVSKÁ NOC**

■ **1. januára (sobota) o 00.15 h na Trojičnom námestí NOVOROČNÝ OHŇOSTROJ**

■ **1. januára o 15.30 h v Kostole sv. Jakuba NOVOROČNÝ KONCERT**

Program:

Henryk Mikołaj Górecki: Tri kusy v starom štýle – 2. časť

Henryk Mikołaj Górecki: Symfónia piesní žalostných pre soprán sólo a orchester, op. 36 – 2. časť

Jevgenij Iršai: Concerto mosso pre čembalo a orchester – PREMIÉRA

Pietro Mascagni: Intermezzo z opery Sedliacka česť

Wolfgang Amadeus Mozart: Árie a duet z oper Čarovná flauta, Figarova svadba, Don Giovanni

Christoph Willibald Gluck: Árie z opery Orfeus a Eurydika

Hrá: Trnavský komorný orchester

Sólisti: Terézia Kružliaková, Daniel Čapkovič

Dirigent: Štefan Sedlický

ŠPORT

■ **4. decembra o 13.00 h v Mestskej športovej hale VIANOČNÝ TURNAJ V KARATE, 29. ročník**

■ **5. decembra o 14.00 h v Mestskej športovej hale MEMORIÁL VLASTIMILA OPÁLKA V HALOVOM FUTBALE, 14. ročník**

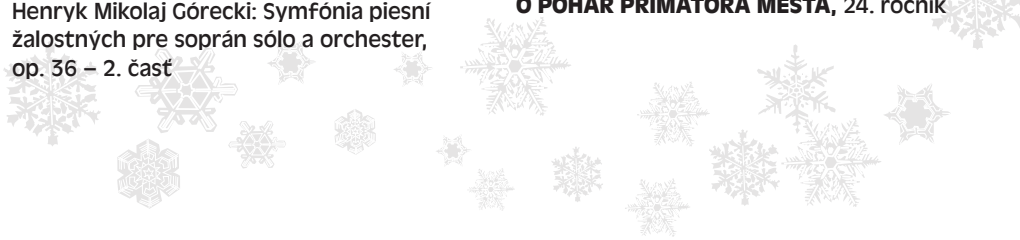
■ **7. decembra o 9.00 h v Mestskej športovej hale MK Halový futbal stredných škôl – chlapci**

■ **12. decembra o 9.00 h v Mestskej športovej hale VIANOČNÝ HALOVÝ FUTSAL – chlapci zo základných škôl**

■ **26. decembra o 11.00 h v Športovom areáli AŠK Slávia ZIMNÝ BEH ZDRAVIA, 31. ročník**

■ **30. decembra o 10.00 h v Tréningovom areáli vrhačov AŠK Slávia SILVESTROVSKÁ CENA V HODE ATLETICKÝM BREMENOM, 27. ročník**

■ **1. 1. 2011 o 13.00 h v Športovom areáli AŠK Slávia TRNAVSKÝ NOVOROČNÝ BEH O POHÁR PRIMÁTORA MESTA, 24. ročník**

*Krásne a pokojné Vianoce,
veselú silvestrovskú zábavu, veľa šťastia,
zdravia a úspechov v novom roku 2011
Vám všetkým praje*

Mesto Trnava

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Vydavateľ: Mesto Trnava. IČO: 00313114. Evidenčné číslo: EV 2899/09. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 348. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.